

2018

Scharrelen langs de Franse westkust

Alle teksten van het weblog van 20 april tot 29 september

Weer in Frankrijk (22/4)

Het is toch wel een heel gedoe, zo'n boot.

Vandaag gaan we de romp in de was zetten, gisteren hebben we die romp schoongemaakt met speciale bootchampoo. Nu komt ineens de vraag in me op of er voor kleine boten ook baby-bootchampoo bestaat, maar dit terzijde.

De reis naar la Roche-Bernard verliep geheel volgens plan. Er was nog even onzekerheid omdat de Franse Spoorwegen met acties bezig zijn, twee dagen staken en dan weer drie dagen werken, maar daar hadden we gelukkig net geen last van. Dat klopt statistisch natuurlijk ook, 60% kans, maar daar kun je niet blind op varen. Parijs door, van Gare du Nord naar Montparnasse, was even zoeken want men verbouwt de metrostations. Dus moesten we overstappen in plaats van met de directe lijn 4. Maar er was tijd genoeg. Voor veel mensen is het onbegrijpelijk wat we doen, met het openbaar vervoer naar Bretagne gaan. Voor ons is het heel gewoon. Het vereist wat planning, maar we doen er korter over dan met een auto en vliegen is helemaal een mijl op zeven. Zie van Nantes maar eens hier te komen, dan moet je ook met de trein of honderd euro uitgeven voor een taxi. Toen we in Redon aankwamen met de trein moesten we anderhalf uur wachten op de schoolbus. Die gaat 's morgens om half acht heen en 's middags om vijf uur terug. Als gewoon mens kun je er gewoon mee mee voor het standaardbedrag van twee euro. Wij weten dat, de nieuwe Nederlandse dame van de camping was verbaasd dat het kon. Reizen met de bus doe je nu eenmaal niet!

Het huisje op de camping is weer een prima uitvalsbasis voor de klussen aan de boot. Alexis, de man van de botenstalling neemt wat teveel hooi op zijn vork. Ons teakdek moet gerepareerd worden en dat is nog niet klaar en ook de andere werkzaamheden zijn nog niet afgerond. Maar als je er zelf bij bent en het nog vijf dagen duurt voor de tewaterlating zal alles best wel lukken. Toch moet la Roche-Bernard wel een beetje gaan uitkijken dat het niet aan zijn eigen succes ten onder gaat. Ze hebben nu ook voor een ligplaats op de kant een wachtlijst. Twee jaar geleden stond het terrein nog niet half vol, nu kan er geen schip meer bij.

Onze boot ligt er bijna ingebouwd tussen ruim honderd andere. We kunnen rustig aan het werk. We hebben een aantal dagen om alles in orde te maken. Komende donderdag drijft Chirripo weer.

Dobberen op de Vilaine (27/4)

Gisteren heeft Alexis met zijn trekker de boot de heuvel af gebracht naar de scheepshelling en hem daar het water in gereden. We drijven weer. De genua hadden we de dag ervoor al opnieuw uit de voerpunt gehaald. Het grootzeil wilden we er op zetten toen we aan de landingskade lagen. We waren halverwege toen hij aankwam met de volgende boot ter tewaterlating. Dus moesten we met een half op het dek hangend zeil de rivier over varen. Voor Hanneke die aanlegde, was de kade niet zichtbaar. Ik ben met een een grote sprong op de kant beland en heb de lijnen om de bolders geslagen: we lagen. Toen het zeil er maar verder op.

Helemaal klaar is het teakdek nog steeds niet. En nu hebben we weer het probleem dat het ontzettend k*tweer is. Er staat een windkracht zeven en het miezert regelmatig bij een temperatuur van een graad of twaalf. Dat betekent dat de laatste naden niet kunnen worden afgewerkt. In de loop van volgende week moet het weer opknappen, daar rekenen we dan maar op.

La Roche-Bernard is vertrouwd. Ollie werd in le Rochois op het pleintje meteen herkend, evenals "monsieur Ollie". Die moest laatste moest natuurlijk op z'n Frans handjes geven. We komen in het ritme van de rondjes met de hond, de supermarkt en het kopje koffie in het koffietentje. Het huisje is nu verruild voor de kajuit en onze eigen borden, pannen en gaspitten.

In Arzon hebben we een nieuw rubberbootje besteld. Dat hebben ze eind volgende week voor ons klaar liggen. Tot die tijd hangen we een beetje rond, hopen op beter weer en wachtend op de laatste reparatie van de boot.

Overpeinzingen van een atheïst (29/4)

Vandaag wandelden we langs de Vilaine. Er viel me in de gevel van een huis een beeldje van Maria op. Het zat in een, waarschijnlijk door Parijzenaars gekochte, oude Bretonse boerderij. Zo eentje waarvan de staldeur is vervangen door een grote glazen wand. Als je er op gaat letten kun je dit soort beelden in heel Frankrijk vinden. Ook in Spanje, Portugal, en andere katholieke landen heb ik ze gezien. Naast de alom tegenwoordige kruisbeelden en andere religieuze uitingen. Ze verbazen me. Hoe is het in hemelsnaam mogelijk dat mensen op die manier hun geloof uiten. Sterker nog: hoe kunnen mensen geloven in dingen die zo aantoonbaar onzin zijn?

In Muxia, Spanje, staat een kerk op de plaats waar een van de vele heiligen met een stenen schip is geland om de goddelozen een lesje te leren. Een stenen schip! En als je dan, mijns inziens terecht, opmerkt dat een stenen schip toch waarschijnlijk wel zou zinken, krijg je het standaard antwoord: ja maar daarom noemen we het ook een wonder! Alsof dat een verklaring zou zijn in plaats van een rotsmoes.

Wonderen, zoals dat hier boven, worden overal gekoesterd, gevierd en niet zelden schandelijk commercieel uitgebaat. De grootste poppenkast wordt toch wel opgevoerd in Lourdes, waar zich als gevolg van hallucinaties van een pubermeisje jaarlijks honderdduizenden per touringcar heen spoeden. De plaatselijke middenstand vaart er wel bij: zij verkopen de petflessen in de vorm van een Mariafiguur waar je heilig water in kunt tappen. Het blauwe schroefdoopje voorkomt leeglopen. Ook de plaatselijke rolstoelhandelaar moet er warmpjes bij zitten.

Ik snap dat geloof een bindende factor kan zijn in het sociale verkeer, maar de uitingen ervan verbijsteren me steeds weer. Wat brengt een stel Harley Davidson rijders er toe op een zaterdagmiddag naar de St. Bavo kathedraal in Haarlem te komen om daar hun motoren door een man in een jurk met een pleeborstel te laten natspetteren? Het kraanwater (of gebruikt men er misschien Spa blauw voor?) schijnt eerst door het opperwezen te moeten worden bewerkt, zodat het magische eigenschappen krijgt. En niemand die zich hardop afvraagt of dit nu echt helpt tegen verkeersongevallen of motorpech. Mij gaat het allemaal boven de helm.

le Petit Mousse (6/5)

In 1859 is aan de kust bij Port Navalo het lichaam aangespoeld van een man. Hij had waarschijnlijk enige maanden in het water gelegen en was dus onherkenbaar. Zijn kleren gaven geen enkele aanwijzing over zijn identiteit. Hij droeg een jas en een gilet met ankers en kanonnen op de knopen. Er was niemand als vermist opgegeven dus op die manier kwam men ook niet verder. Het lijk was zo vergaan dat het bij optillen in stukken uiteenviel. Men heeft hem in een lap gewikkeld en ter plekke begraven.

Nu, meer dan honderdvijftig jaar later, ligt er boven de rotsen die de ingang vaar de Golfe de Morbihan domineren een mini begraafplaats. Er staat een stenen muurtje omheen en het graf is voorzien van bloemen. Er boven bloeien twee grote bremstruiken, bomen bijna. Het bordje tegen de muur vermeldt het bovenstaande verhaal. Bij gebrek aan een naam heet de begravene "le Petit Mousse".

Wat een prachtige plek als laatste rustplaats, bij de zee en met de voortdurende aandacht van passerende mensen die even bij je graf stilstaan.

Ik zou er voor tekenen, afgezien van dat verdrinken dan.

Het graf van le Petit Mousse

De visser en het meisje (8/5)

Op de golfbreker onder de vuurtoren bij de invaart van de oude vissershaven van Port Haliguen op het schiereiland Quiberon zit een visser. Zijn stoel is een kreeftenkooi waar mensen lege sigarettapakjes en snoeppapiertjes in hebben gegooid. De visser kijkt uit over het water. Hij is uitgevoerd in brons. Zijn sokkel vermeldt dat hij een geschenk is van de Berlijnse beeldhouwer Karsten Klingbeil. Met zijn hand boven zijn ogen tuurt hij zo te zien de zee af. Dat is schijn. Op de andere golfbreker van de haven staat namelijk een bloot meisje. Ze heeft met haar handen in de lucht een verleidelijke pose aangenomen. Als we de blik van de man volgen lijkt hij voornamelijk in haar geïnteresseerd te zijn. Het is een mooi, verstild kunstwerk. Helaas wordt op dit moment die stilte verbroken door het geluid van grote kranen die vanaf drijvende pontons damwanden slaan voor de renovatie van de haven. Er liggen tientallen buizen voor de uitbreiding van de kades. Vrachtwagens rijden af en aan en piepen waarschuwend bij het achteruitsteken. Er wordt gelast, getimmerd en met snijbranders gewerkt. Dat moet over anderhalf jaar afgelopen zijn, maar dan ligt er ook wel een prachtige wandelboulevard met nieuwe terrasjes en een nieuw havenkantoor. In de artists impression van het resultaat zit de visser nog steeds naar het meisje te kijken. Nog een tijdje, dan krijgt hij rust en wordt hij niet meer afgeleid.

Port Haliguen

Stroom mee (12/5)

Als je van Crouesty naar Vannes wilt varen (en wie wil dat niet?) dan moet je met twee dingen rekening houden: de stroom en de sluis van Vannes. De Golfe de Morbihan, waar Vannes aan het eind ligt, heeft een ingang van een paar honderd meter breed. Daar stromen twee maal per dag miljoenen kubieke meters zout water in en uit met de eb- en vloedstromen. Tussen de eilandjes en vooral in de geulen aan het begin van de golf kolkt en draait het flink. Bij springtij is het verschil tussen hoog en laag water het grootst en dan stroomt het dus ook het hardst. Toen wij er vandaag invoeren was het een minder dan gemiddeld tij, met ook een minder dan gemiddelde stroming, maar toch zag je op verschillende plaatsen draaikolken en hadden we zo nu en dan dik vijf knopen (zo'n tien kilometer per uur) stroom mee. Bij springtij kan dat dik anderhalf keer zoveel zijn. Ondanks het matige weer was het weer prachtig. Je vaart langs kleine eilandjes, de uitzichten zijn indrukwekkend en het landschap verandert voortdurend.

De brug bij de invaart van Vannes staat tegenwoordig open als de keersluis ook open staat. Die sluis is nodig om te voorkomen dat de haven een te laag waterniveau krijgt en de schepen droog vallen. Enkele uren voor en na hoog water kun je er in, daarna gaat de (sluis)deur op slot.

Wij liggen nu twee dagen achter een zo nu en dan gesloten barrière. Niet verkeerd in een leuke omgeving als het oude stadje Vannes.

Maandag moeten we vroeg op. We mogen er tussen acht en half negen 's morgens uit. Met de stroom mee de golf weer uit. Op naar het zuiden.

Beesten (18/5)

Eergisteren wilden we voor het eerst weer eens buiten gaan eten. Het weer is de laatste tijd niet om over naar huis te schrijven. Zouden we dat wel doen dan krijgen we meewarig commentaar want volgens de berichten is de in Nederland een graad of tien warmer dan bij ons. Kort geleden hebben we de kachel nog aan gehad en er lag tot gisteren een extra slaapzak over de dekbedden. Nu knapt het op. De aardappelsalade, het stokbrood en de glazen witte wijn stonden op het tafeltje in de kuip en we waren bezig nog even de kookpannen en het schilmesje af te wassen. Buiten zagen we iets klapwieken. Een grote meeuw zat op de rand van de slakom en wilde er vandoor met een half ei van de salade. Op mijn schreeuw liet hij het grootste gedeelte weer vallen. Gelukkig bleef de kom overeind. Rotbeesten die meeuwen.

Ollie blijkt gek te zijn op kikkers. Toen we bij een zoetwatermeertje kwamen met kroos waarin ze zaten te kwaken snuffelde hij belangstellend en ging vervolgens het water in achter de herrieschoppers aan, steeds snuffelend. Blijkbaar hebben ook kikkers een bepaalde geur, voor een hond dan.

We varen langs de kust naar het zuiden nadat we eerst de Golfe de Morbihan zijn uitgesleept door een ebstroom van zeven en een halve knoop. De plaatsjes waar we aanleggen zijn bekend en vertrouwd. Langzaam zakken we af naar les Sables d'Olonne om daar maandag in ons favoriete restaurant les Fleurs de Thym Hannekes verjaardag te gaan vieren. Ik zie er naar uit.

Leugens en omtrekkende bewegingen (21/5)

Ik loop al een tijdlang smoezen te verzinnen en onwaarheden te vertellen tegen Hanneke. Zij is vandaag jarig en zoon Igor komt vanavond. Ik heb al weken geleden een restaurant in les Sables d'Olonne gereserveerd. Dat weet ze, maar dat Igor komt is een verrassing. Mijn telefoon is kapot. Die heb ik opgestuurd naar Nederland en hij wordt door hem mee terug gebracht maar tegen haar heb ik verteld dat hij hierheen zou worden gestuurd. Dit is namelijk de enige haven waar we zeker van waren. Weer een probleem. Dus heb ik de dame van het havenkantoor duidelijk gemaakt dat er een niet bestaand pakje in haar kast ligt waar ze morgenochtend pas bij kan. Hanneke weet hoe graag ik mijn telefoon terug wil, maar zeggen dat hij er niet is levert weer stress op dus dat maar liever niet. Weet zij veel dat we een privé postbode hebben....

Eindelijk is het weer beter geworden. Voor het eerst heb ik vandaag gevaren in een korte broek en een T-shirt. Les Sables is een leuke stad met een haven vlak er tegen aan. Het havenfront heeft aan de ene kant een drukke visafslag en de obligate restaurantjes en terrasjes er tegenover. Tussen die restaurantjes bevindt zich les Fleurs de Thyme, ons favoriete tentje in les Sables en misschien wel in heel Frankrijk. Daar gaan we dus vanavond eten.

Maar op de een of andere manier blijf ik het moeilijk vinden mijn vrouw om de tuin te leiden. Dat doe ik nooit.

Veranderende plannen rond Île de Ré (28/5)

Brigitte Bardot heeft in 1960 geprobeerd zelfmoord te plegen, in september van dit jaar wordt ze 84. Dit om maar weer eens aan te geven dat in het leven niets loopt zoals je het gepland hebt.

We wilden met Igor naar Saint Martin de Ré varen via Bourgenay en dan door naar la Rochelle om hem daar op de trein te zetten naar Nederland. Dat was sowieso al puzzelen geweest want de Franse spoorwegen staken twee dagen en werken er dan weer drie. Dat houden ze vol totdat het onzinnige idee om de pensioengerechtigde leeftijd van 52 te verhogen van tafel is. Nu valt de laatste van de drie werkdagen deze keer op zondag, dus moest Igor dan terug. Vanaf la Rochelle gaat een TGV naar Nantes voor zijn aansluiting, maar die vertrekt te laat. De SNCF reisplanner raadt dan ook aan om met de auto te gaan. Bij gebrek aan zo'n vervoermiddel hebben we de plannen veranderd en zijn teruggevaren naar les Sables d'Olonne.

Bourgenay is een vakantie resort met een golfbaan die zich schijnbaar eindeloos langs de kust uitstrekt. In dit jaargetijdje is het er doordrustig. Ook de haven is vrijwel uitgestorven. Het kustpad is schitterend en verder kun je er ook mooi wandelen, dus die rust is een voordeel. Saint Martin is ook rustig, voor Saint Martin dan. Het hele Île de Ré is toeristisch met zijn vele fietsroutes en het oude, door meester forttenbouwer Vauban ontworpen Saint Martin spant daarin de kroon. Maar het blijft fantastisch om achter de wegens het getij gesloten sluisdeur te liggen. Deze keer hadden we een plekje onder bij Mille Saborts, de winkel die geheel aan Kuifje is gewijd. Zelfs nu was het er redelijk druk met voorjaarsvakantiegangers. Er werd vrijwel niets verkocht, wat waarschijnlijk te wijten was aan de exorbitante prijzen voor de vele beeldjes die er worden aangeboden. Zelfs voor een beperkte oplage (uit 2007, slechts 200 stuks!) van de rode maanraket, vijftientig centimeter hoog lijkt me € 250 wat veel. Ik heb er nog even over gedacht om een foto van ons te laten maken met onze hoofden door het bord van Kuifje en kapitein Haddock met Ollie als Bobby er onder maar heb er toch maar van afgezien.

Ars en Ré (29/5)

Hoewel de naam bij Britten op de lachspieren werkt heeft Ars en Ré niets anaals. Het is een lief, in dit seizoen wat slaperig stadje met een opvallende kerktoren die, gek genoeg, wat Nepalees aandoet en een tweetal havenbassins, beide afgesloten door een sluisdeur. Als de sluisdeur dicht is, is het voor ons net iets te ondiep. We liggen vastgezakt in de modder. Stijgt het water dan drijven we weer. De plek waar wij liggen wordt omzoomd door gras. Iets verderop is een kanaaltje dat dient als aan- en afvoer voor het water uit de zoutpannen er achter. Door de schuif die het waterniveau daar regelt kolkt nu een uitgaande stroom. De invaart naar de haventjes valt bijna droog. Alleen vlak voor en na hoogwater kunnen we er in. Dat was nog even lastig want het kanaal is behoorlijk verzand. Normaal worden vaargeulen aangeduid met een rode ton links en een groene ton rechts als je landinwaarts vaart, maar nu stonden er in het midden extra staken. Die hadden een piepklein likje rode verf gekregen maar dat was me in eerste instantie niet opgevallen. Ons buitenboord motortje hebben we gisterenmiddag afgeleverd bij de plaatselijke botentechnicus. De zaak in Crouesty die hem van nieuwe olie had voorzien zei dat hij was overleden. Ik had geen vertrouwen in hem dus heb ik hier om een second opinion gevraagd. Hier hoop ik te horen of een reparatie mogelijk is of dat we toch vast zitten aan een nieuw exemplaar. We horen het vanavond. Tot die tijd zitten we in de boot te lezen, het weer is niet geweldig met een temperatuur van een graad of zeventien en de voortdurende dreiging van miezerregen. En dan te bedenken dat het in Nederland al dagen schitterend weer is met tropische temperaturen. Nou ja, dat was voor ons de reden om niet in de Middellandse Zee te blijven.

Reparaties en nieuwe dingen (31/5)

Ik moet eigenlijk mijn excuses maken tegen de man in Crouesty. De technicus van Ars en Ré heeft ruim drie uur aan de buitenboordmotor gesleuteld en hem vervolgens afgekeurd. Volgens hem was er iets met de zuiger en de compressie. Dat moet al veel langer het geval zijn, want als je hem in zijn vooruit zette en dan gas gaf sloeg hij af. Eigenlijk heeft hij dat gedaan zolang ik me kan herinneren. We hebben hem overleden verklaard en een nieuwe Mercury 2,5 pk gekocht. Die ziet er iets robuuster uit en volgens de verkoper is hij betrouwbaarder dan de Suzuki. Nu moet ik de eerste dealer nog tegenkomen die zegt dat zijn merk slechter is dan een ander, maar dit terzijde. Nog een terzijde: meneer Wilders, mag ik dit zeggen of moet ik hier ook voor aangeklaagd worden net als Alexander Pechtold voor zijn uitspraak over Russen?

Het stiksel van de buiskap was op allerlei plaatsen verteerd waardoor het los liet. Daar moest dus een zeilmaker aan te pas komen. Die hebben we gezocht in la Rochelle, de volgende haven waar we heen zijn gegaan. De eerste kon het doen maar dan moest het niet te lang duren, hij had het over tien minuten. De tweede had geen tijd maar we konden een afspraak maken voor volgende week. De derde was ik voorbij gelopen omdat ik dacht dat hij opgeheven was. De deur was open

maar het kantoor geheel uitgestorven. Ik ben de trap naar boven opgelopen en trof daar een geblondeerde vijftigjarige dame aan met een verlopen uiterlijk, een alcoholstem en een sigaret in haar mondhoek. Ze kon onze buiskap maken voor vijftig euro maar dan moest ik hem wel om half vijf precies komen halen. Zo gezegd zo gedaan. Om drie voor half vijf was ik terug. Ze had de reparatie perfect uitgevoerd. Op mijn vraag over een nieuwe hoes rond het stuurwiel liep ze mee naar de aangrenzende winkel om het aan haar copine daar te vragen en vervolgens naar een andere neringdoende daar weer naast. Ze liet me achter. Toen ik het adres had gekregen van een zaak in het centrum van la Rochelle liep ik terug naar mijn vriendin. Ik schrok. Mijn fiets was verdwenen samen met de gerepareerde buiskap. Hij zou toch niet gestolen zijn? Dat viel mee, ze had hem binnen gezet.

Ars en Ré

Mijn fietszadel (2/6)

Gisteren heb ik mijn fietszadel weggegooid. Dat zou niet het vermijden waard zijn geweest als ik er niet al meer dan vijfendertig jaar op zou hebben gezeten. Ik heb het begin jaren tachtig gekocht, ben er op door China gefietst en heb het een jaar of tien geleden van mijn oude racefiets overgezet op de Brompton. Ook toen was het al erg verweerd en scheefgezeten maar ik was er aan gehecht. Langzaam begonnen de klinknagels los te laten, de spanbout stond op zijn uiterste stand en hij kreeg een opvallende afwijking naar rechts. Het fietsen erop werd een steeds pijnlijker bezigheid maar ik bleef er aan gehecht. Tot gisteren. Bij de fietswinkel in la Rochelle moest ik transportwieltjes voor de vouwfiets kopen. De skatewielen die ik aan de bagagedrager had bevestigd vielen spontaan uit elkaar. Dus waren de fietsen niet meer in opgevouwen toestand achter je aan te slepen. Reparatie was vereist! In de winkel lag een origineel Brompton zadel. Dat heb ik gekocht en op mijn fiets gezet. Het oude zadel is in de afvalcontainer beland. Achteraf vraag ik me af of dat geen erg respectloos einde voor een zo dierbaar voorwerp was, maar om nou een fietszadel te gaan begraven lijkt me ook wat overdreven. Zelfs voor een echte lederen Ideal van bijna veertig..

Nog meer reparaties (3/6)

Ik had gehoopt dat het nu even afgelopen zou zijn met alle kapotte dingen, maar dat viel tegen. Bij het uitvaren van la Rochelle spuugde de uitlaat geen water. Een vriendelijke Fransman maakte me er opmerkzaam, maar natuurlijk had ik het ook al gemerkt. De klank van de motor verandert en dat hoor je meteen als je achter het stuurwiel staat. Het water gooien is essentieel. De motor is watergekoeld en zuigt dus zeewater aan dat via de motor weer wordt geloosd. Er tussen zit een zogenaamd wierfilter dat eventuele ongerechtigheden opvangt zodat die het geheel niet kunnen verstoppen. Tussen de filter en de motor zit een pomp die het water aanzuigt. Dus waren er drie mogelijkheden: inlaat verstopt, wierfilter verstopt of pomp kapot. Het bleek het laatste te zijn. In de pomp zit een klein schoepenradje, impeller genaamd, dat ronddraait en via een ingebouwd nokje een vacuüm creëert (kun je het nog volgen?) en zo water aanzuigt. Dat was kapot. En dat is nu al de tweede keer, twee jaar geleden hadden we in Portugal precies hetzelfde probleem. Gelukkig liggen we in de Franse plaats met de grootste jachthaven van Europa, dus plaatsen te over om reparaties te regelen. Een van de plaatselijke technici raadde me aan een nieuwe pomp te monteren. Dat doen we dan maar. Het ding was niet op voorraad dus hij wordt besteld. Dat betekent een paar dagen extra wandelen en fietsen. Ook leuk.

Er kan nog meer bij (6/7)

De laatste tijd hebben we de indruk dat alles tegen zit. Gisteren werd dat nog eens bevestigd toen Hannekes portemonnee uit haar achterzak viel en tergend langzaam, maar snel genoeg om hem niet te kunnen pakken, over de achterpiek van de boot het water in gleed. We zagen hem zakken in zes meter diep troebel water. Inhoud: identiteitskaart (verlopen, maar toch...) bankpas, zorgpas, OV-kaart, kaartje voor de passeport escales havens, en zo nog wat dingen. Gelukkig weinig geld en helaas nauwelijks munten. De ingehuurd duiker zei dat hij hem daarom waarschijnlijk niet kon vinden. Hij vergeleek het met een blad papier dat door de wind wordt weggeblazen, waarbij de functie van de wind in dit geval was overgenomen door de langsvarende boten. Zwarte geldstukken hadden hem mogelijk op de bodem gehouden. Na drie kwartier zoeken gaf de man het op. Helaas werkte hij niet volgens het no cure, no pay principe.

Met de bestelling van de waterpomp voor de motor ging het ook al mis. De motorman verwachtte twee doosjes, waarvan er één werd geleverd. Uiteraard dat waar de pomp niet in zat. Dus het werd een dag later. Hij heeft de waterpomp keurig op het plaatje gemonteerd en ik heb dat plaatje op de motor geschroefd. Na het starten van de motor bleek de pomp op zijn kop te zitten waardoor hij warme lucht het koude water in pompte in plaats van koelwater door de motor. Gelukkig had ik die

fout zelf twee jaar geleden ook al gemaakt dus ik snapte meteen waardoor het geheel niet werkte maar toch, een professional zou dat goed moeten doen. De Spaanse Ismael heeft mij er destijds hartelijk om uitgelachen. Ik ben maar niet terug gegaan om hetzelfde te doen met deze Fransman. Intussen heeft Hanneke om het stuurwiel een nieuw lederen lint gezet. Dat hebben we in Enkhuizen besteld en laten sturen naar de haven van la Rochelle. Het blijft opvallend dat veel dingen makkelijker te bestellen zijn in Nederland via internet dan hier bij speciaalzaken. Die hebben het niet of kunnen het alleen maar na lange tijd leveren, terwijl het via het net probleemloos gaat. Ik denk dat dat een van de redenen is dat het in ons land economisch een stuk beter gaat dan in Frankrijk.

Het stuurwiel ziet er weer schitterend uit, de motor wordt weer gekoeld, de buiskap heeft nieuw stiksel en het nieuwe buitenboord motortje heeft een mooie beschermhoes. Kortom we zijn er klaar voor. Jammer alleen dat het weer het een beetje laat afweten. We worden jaloers als we de Nederlandse weerberichten volgen. Het is hier een graad of zeven kouder en vele millimeters natter.

Fort Boyard (11/6)

Fort Boyard ligt als een grote dreigende kunstmatige rots tussen Île d'Oléron en Île d'Aix. Rondom zie je de schietgaten. De vesting is door fortenbouwer Vauban ontworpen om de doorgang naar Rochefort, landinwaarts aan de rivier de Charente te beveiligen. Daar bevond zich een basis van de vloot van Lodewijk XIV. In 1666 is men begonnen met de bouw van de versterkte stad en ook uit die tijd stamt het eerste plan voor het fort, maar er is pas in 1801 met de bouw daarvan gestart. Toen het klaar was in 1857 was het al overbodig, de kanonnen waren intussen zo "verbeterd" dat er van het ene eiland naar het andere geschoten kon worden en de doorgang dus kon worden beschermd. Tijdens de bouw is Boyardville ontstaan, waar de arbeiders die aan het project werkten, woonden. Tegenwoordig is het stadje een oninteressant plaatsje, maar wel een met met een leuke haven en een mooie omgeving waar je kunt wandelen en fietsen. Verreweg de meeste toeristen komen voor de boten die enkele malen per dag rond fort Boyard varen (bezoeken is niet mogelijk) en hen desgewenst afzetten bij het strand van Île d'Aix.

Oléron is een vlak eiland met aan de oostkant uitgestrekte zoutpannen en in het zuiden een groot bosgebied. Een ideale plek om te fietsen en te wandelen. Op het eiland zijn drie haventjes, Saint Denis, le Douhet en Boyardville. Dat laatste is een sluishaven waar de deur dicht gaat bij lage waterstand in het aanloopkanaal. We liggen er meer dan de helft van de dag opgesloten.

We hadden ook naar le Douhet willen gaan, maar dat ging niet. Men baggert de vaargeul uit en tijdens de werkzaamheden is de invaart onmogelijk. Dus zijn we naar Saint Denis uitgeweken, waar je ook niet altijd kunt aanvaren. Daar is geen deur maar een natuurlijke drempel waardoor we er alleen rond hoog water in kunnen. Boten met minder diepgang dan wij kunnen er bijna de hele dag aanlopen.

Tot onze verbazing kwam er tegenover ons een Sunseeker liggen van een dikke 15 meter lengte. Dat is een motorboot, model strijkijzer, uitgevoerd in dreigend zwart met drie dekken boven elkaar. Patserig en poenerig van uiterlijk. Hij werd bewoond door twee Britten, een echtpaar van in de zestig, die met elkaar communiceerden via draadloze headsets. Hij bediende de grommende motoren, zij bemoeide zich met het aanleggen. Als je elkaar niet kunt zien en ook niet kunt horen moet je gebruik maken van de techniek tenslotte.

Mosselboten bij Boyardville

Rochefort (15/6)

Rochefort heeft niets te maken met mijn favoriete trappistenbier. Dat komt uit België. Rochefort aan de rivier de Charente is een oud maritiem vestingstadje, in 1666 ontworpen tijdens het regime van Louis XIV. De zonnekoning wilde er de grootste scheepswerf van Europa vestigen. Na de twee en een halve eeuw dat er schepen zijn gebouwd, stond de teller op 550. Om die vervloekte Engelsen op een afstand te houden werden forten aangelegd in de baai en aan de monding van de Charente. Ook fort Boyard werd bedacht, hoewel volgens overlevering de grote Vauban zijn twijfels had. Hij schijnt tegen Lodewijk gezegd te hebben: "Sire, het is makkelijker om met je tanden de maan te grijpen, dan op deze plaats een dergelijk fort te bouwen!".

Tegenwoordig heeft Rochefort voornamelijk musea en zijn de oude overdekte lijnbaan en het eerste opleidingsinstituut voor maritieme geneeskunde toeristische attracties. Het oude scheepsdok huisvest een replica van het fregat Hermione, een vroeger vlaggenschip van de Franse marine. Dat wil zeggen: normaal dan, nu was het even weg voor een tocht naar de Middellandse Zee.

Tijdens ons verblijf was er wel ander bezoek. Macron, de Franse president kwam langs. Hoe en waarom hebben we maar niet nagevraagd. Toen we naar de supermarkt liepen kwamen er een paar auto's voorbij, geëscorteerd door een stuk of vijftien politiemotoren. In het centrum liepen nogal wat gewapende agenten rond, ongeveer zoals de Amerikaanse president leraren graag voor de klas schijnt te zien en boven de stad hing een helikopter.

De haven is rustig en maakt een beetje een vervallen indruk. Er liggen veel ongebruikte en daardoor groen uitgeslagen boten, zowel in het water als op de kant. Eén van de curiositeiten is een Friese platbodem met de prachtige naam "le Dickedoor". Dat verval geldt eigenlijk voor de hele stad. Hij is wat clean en sfeerloos, waarschijnlijk omdat hij ontworpen is en niet ontstaan. Men is op dit moment bezig met allerlei opknappwerkzaamheden. Zeventiende eeuwse gebouwen worden omgetoverd in appartementencomplexen, maar de recente crisis en het gebrek aan economische activiteit na het wegtrekken van het leger hebben hun sporen nagelaten. Ook de

transbordeur, de hangende pont over de rivier wordt op dit moment aangepakt. Rond de torens staan steigers bestaande uit duizenden pijpen. Vanwege het zandstralen zijn de twee staalconstructies ingepakt in wit plastic. Ik dacht nog even dat het een kunstwerk van Christo was, maar het was er een van de aannemer.

Rochefort is een bezienswaardigheid, maar zeker geen plaats waar we snel naar terug zullen gaan.

De overdekte lijnbaan (corderie royale) en de transbordeur in volle glorie (foto van internet)

Île d'Aix (19/6)

Île d'Aix ligt voor de monding van de Charente en dus voor de toegang naar de oude militaire haven van Rochefort. De forten op het eiland zijn ontworpen door Vauban. Toen Napoleon ze zag gaf hij opdracht fort Boyard nu eens echt te bouwen en de verdedigingswerken van Aix op te knappen. Hij kon ook niet weten dat ze eens zouden dienen als zijn gevangenis en dat hij er vandaan naar St. Helena zou worden verscheept. Als eerbetoon aan hem zijn de straten van het ommuurde stadje naar zijn veldslagen genoemd. Ook die van Waterloo, waarvandaan hij hierheen vluchtte om vervolgens opgepakt te worden. Een museum over het leven van de kleine man is gevestigd in zijn oude huis.

Het eiland is paradijslijk. Behalve een paar lokale vrachtwagens die we niet eens hebben zien rijden, is er geen autoverkeer. Overal tegen de huizen staan stokrozen en de eerste avond hebben we lamskoteletten gegeten met rozemarijn, zelf geplukt van een enorme stuik langs de weg. Je loopt in anderhalf uur het eiland rond over de rotsen langs de oude forten met hun halve cirkels waar ooit de kanonnen hebben gestaan. Toeristen slenteren langs of maken gebruik van de vele huurfietsen die er in het stadje beschikbaar zijn. 's Avonds, als de veerboten hen weer hebben meegenomen daalt de rust neer over het eiland.

We liggen aan een ankerboei voor het strand bij de twee vuurtorens die de kust markeren.

Volgens de weersverwachting zou de wind naar het noordoosten hebben moeten draaien, maar dat is niet gelukt. We hobbelen dus nogal op de golfslag. Aan land gaan en vooral weer terugvaren naar de boot levert een gevecht op om door de branding heen te komen. Gelukkig is het water intussen behoorlijk van temperatuur geworden, maar nat worden is nooit echt aangenaam. Er staat een centimeter of vijf water in de bijboot. De nieuwe motor doet zijn werk uitstekend en dat was wel eens anders.

Bijna schipbreuk (22/6)

Na vertrek bij Île d'Aix stak de wind op. Het werd van het ene op het andere moment windkracht 7. De zee was meteen erg onrustig. Plotseling klonk er een enorme klap en hing de achterstag, de staaldraad die aan het topje van de mast zit, los. We hebben de kop in de wind gegooid om de druk uit de zeilen te halen en geprobeerd de genua in te halen. Dat lukte niet, hij zat vast. Toen ik probeerde hem te laten zakken kwam de mast achterover. Hij viel op het schip, op het laatste moment afgeremd door het frame van de buiskap. Hij moet Hanneke op centimeters hebben gemist en ik ben, dankzij de rvs pijpen van de kap, maar net geraakt. Een blauwe plek en een heel klein wondje op mijn hoofd, dat was alles. Ollie vluchtte meteen naar beneden, hij was te klein om getroffen te worden. Trillend hebben we de motor gestart en zijn over de hobbelige zee naar de gigantische jachthaven van la Rochelle gevaren. Daar werden we opgewacht door een bootje van de havenmeester dat ons naar de botenkraan heeft gebracht. Daar hebben we afgemeerd. Het klinkt misschien dramatisch, maar we hebben een beetje de indruk dat we blij mogen zijn dat we nog leven. Doordat de kop van de boot in de wind lag is de mast op de boot terecht gekomen en niet half in het water. Als je op zee lek slaat door een naast je schip slepende mast is het leed niet te overzien. En dat we beiden niet geraakt zijn door de vallende mast is een wonder. De oorzaak van het verlies van de mast is een gebroken voorstag. Hoe dit heeft kunnen gebeuren is een raadsel. Minder dan een jaar geleden hebben we de verstaging laten controleren in de haven van Port Medoc en is er een deel vervangen. Ik had daar nog speciaal gevraagd alles goed na te kijken. Maar ja, garantie claimen lijkt me in dit geval niet mogelijk. In les Minimes hebben we een van de vele tuigerijen ingeschakeld om de schade te herstellen. Dat kan nog wel even duren want pas op dinsdag komt er een schade expert uit Nederland. Voorlopig liggen we hier nog wel enige tijd. "Wordt vervolgd" dus.

Zo zijn we naar de haven gevaren

Schaderapport (26/6)

Cyrille, de man van SelectYachts, de zaak die de reparatie van Chirripo onder handen neemt, vroeg zich af of de Nederlandse verzekeraars teveel geld hebben. Er kon toch ook wel een Franse schade-expert worden ingeschakeld? Dat is niet gebeurd. Vandaag kwam dhr Vos met een gehuurde auto uit Bordeaux, waar hij gisterenavond heen was gevlogen. Vanavond vliegt hij weer terug, via Londen. Dat alles om de schade aan onze boot te bekijken. Hoe meer we het bekijken, hoe meer we tot de ontdekking komen wat een geluk we hebben gehad. We zijn niet geraakt door de vallende mast en de schade blijkt ook nog mee te vallen. Doordat de verstaging aan de zijkant intact was is de mast recht over het schip gevallen, ongeveer zoals een strijkbare mast naar achteren gaat. Zijn val is daarbij vier keer afgeremd, door het reddingsvlot, de buiskap, de giek en de lijn van de spinnakerboom. Het gevolg is dat er van alles is verbogen en losgescheurd, maar er zijn geen gaten in het dek geslagen of zo. De mastvoet is afgebroken, het reddingsvlot heeft een scheur in de schaal waar hij in zit, het frame van de buiskap

is verbogen en de buiskap zelf gescheurd, maar verder is de schade beperkt gebleven tot de voorstag met het rolreef systeem en de bedrading door de mast.

De schade-expert gaat nu een rapport opstellen voor de verzekering en dan kan de zaak gerepareerd worden. Waarschijnlijk wordt het toch voor ons nog wel een dure zaak omdat de te vervangen onderdelen niet nieuw zijn en de maatschappij een afschrijving berekent. In elk geval heeft hij geconstateerd dat bij de controle van de verstaging de zwakke plek die het geheel heeft veroorzaakt, niet was vast te stellen. Van nalatigheid is dus geen sprake geweest.

We wachten af hoe het geheel verder afgewikkeld gaat worden.

Er is één ding dat me blijft bezighouden. De vallende mast heeft de buitenboordmotor achterop nauwelijks geraakt. Maar toch is het hangslotje waarmee de motor vast zat verdwenen.

Waar kan dat ding gebleven zijn?

Dieven (2/7)

Toen ik eergisteren mijn fiets op slot wilde zetten bleek het superharde AXA hangslot bijna doorgezaagd. Het zat nog net vast op een klein randje staal. Ik was stomverbaasd. Bromptons zijn gewild, maar dat men ze probeert te stelen in een haven is nieuw. Ik ben half, of eigenlijk heel, la Rochelle afgefietst voor een nieuw gehard slot. Dan kom je ineens weer de beperkingen van je Frans tegen: op "serrure" voor slot kwam ik nog wel, maar "antivol" was een uit het diepste geheugen bovengekomen Aha Erlebnis. Weer zo'n mooie uitdrukking in een vreemde taal. Een fietsslot is gewoon een ding tegen diefstal. Maar ondanks de fraaie term: hij was niet te krijgen. Wel hoorde ik het verhaal in de watersportwinkel dat er een aantal mensen met een busje door de stad schijnt te rijden die fietsslots open slijpt en de fietsen vervolgens inlaadt. Ze hebben een snoerloze boortol bij zich en schijnen de klus in enkele seconden te klaren. Ik werd gewaarschuwd. Of ze gestoord zijn bij hun bezigheden of dat de kwaliteit van mijn slot te goed was weet ik niet. In elk geval heb ik bij de fietswinkel een mooi nieuw opvouwbaar gehard kabelslot gekocht. En nu maar hopen dat we een volgende keer evenveel geluk hebben.

De Bromptons staan in elk geval niet meer boven aan het hekje vast, maar liggen op de kade naast de boot, gezekerd met drie kabelsloten aan een van de aanlegkickers. We denken dat ze daar veiliger liggen.

In elk geval weten we één ding 99% zeker: de dieven waren buitenlanders.

Lijdzaamheid (8/7)

We liggen nog steeds in la Rochelle. De reparatie aan de mast duurt nogal even omdat de mastvoet die op het dek geschroefd zit niet direct leverbaar is. Hij is besteld en de reparateur hoopt dat hij morgen komt. De rest van de dingen schijnen wel klaar te liggen, maar hoe dat allemaal gaat lopen is me nog niet helemaal duidelijk. Ook de afwikkeling met de verzekering is nog wat duister. René Vos, de schade expert had het over een afschrijvingspercentage voor de te vervangen onderdelen, dus hoe dat precies zit moeten we nog horen. In elk geval hebben we Cyrille opdracht gegeven de hele verstaging te vervangen. De staalkabels moeten sowieso na een zekere tijd vervangen worden, dus dit is een mooie gelegenheid. Sommige waren oud, andere hadden we al laten verversen maar nu gaat alles er nieuw op. We willen dit niet nog een keer mee maken. Als de verzekering dat niet vergoedt, jammer dan, het had binnenkort toch moeten gebeuren.

We liggen nog steeds zonder mast op dezelfde plek en bezitten onze ziel in lijdzaamheid. Ik volg de wedstrijden op het WK voetbal in "le Calypso". Behalve voor de Franse ploeg is men hier niet erg geïnteresseerd. In de voorronden werden zelfs de andere wedstrijden niet eens op het publieke net uitgezonden. Ik wilde de Belgen zien spelen maar toen ze op mijn verzoek de tv aanzetten kon ik alleen dames in bruidsjurken bewonderen die meededen met een show waarbij de mooiste bruid een gratis bruiloft kon winnen. Volgens mij een nogal seksistisch programma, want degene die het meeste kans maakte dreigde met een Neanderthaler te gaan trouwen. Gelukkig zijn nu wel alle wedstrijden te zien, dat wil zeggen, die van het voetbal.

Verder wandelen we veel. Vanaf de haven gaat er een bootje naar het centrum en daar kun je lekker rustig vertoeven in de oude slotgracht van la Rochelle. Het is er doodstil. De eerste keer dat we er waren, drie jaar geleden, hebben we er bevers gezien. Daarna niet meer, ze zullen er vast nog wel wonen maar laten zich niet meer zien. Dat doen de bevers in het kanaal van la Rochelle naar Marans wel. Die wonen vlak bij de stad aan een vrij drukke weg. We zijn er vier keer langs gelopen en hebben ze drie keer gezien. De laatste keer had ik er zelfs mijn camera speciaal voor mee genomen, met succes.

Zo slijten we onze dagen, wachtend op de dingen die komen gaan.

Zouden ze nou verdorie eens een beetje kunnen opschieten met die mast? Ik ben het zat!

Een bever en een kapotte mastvoet

Allez les Bleus! (15/7)

Vanmiddag heb ik in een Frans kroegje de finale gekeken van het WK voetbal. Dat leeft hier uiteraard, maar de hysterie die je in Nederland voor dit soort evenementen aantreft kennen ze hier niet. Nergens vind je straten die versierd zijn of beschilderde gevels. De bakker heeft wat vlaggetjes hangen, Marie, het engelachtige meisje dat de stokbroden verkoopt heeft rood-wit-blauw op haar wang en er loopt een enkele malloot met een Asterix helm op, maar verder is het vrij ingetogen. In het centrum van la Rochelle, langs de oude haven staan de mensen buiten bij de kroeg om een glimp op te vangen van een veel te klein flatscreen, maar de grote schermen die je zou verwachten op het plein zijn er niet. Het enthousiasme na het winnen van de wedstrijd is er niet minder om. Bij de haven rijden voortdurend toeterende auto's rond en ook in de verte hoor je het feestgedruis. Of dat moet het geluid zijn van Julien Clerc. Hij is de afsluitende act van het Francofolies festival dat afgelopen vier dagen heeft gewoed net buiten de oude stadsmuur tussen de Tour de la Lanterne en de twee grote torens waar in het verleden de ketting hing om de stad te beschermen tegen de vijand (lees: de Engelsen). Julien is de enige artiest die we kennen. Dat kan komen omdat we oud beginnen te worden, het is tenslotte ook zijn vijftigjarige jubileum toernee, of omdat wij niet zo francofiel zijn, laat staan francofoon.

We liggen dus nog steeds in la Rochelle. De reparatie van Chirripo gaat niet snel omdat de mastvoet die is afgebroken, speciaal voor ons gemaakt moet worden. Seldén, de mastenfabrikant gebruikt tegenwoordig een ander model en dit onderdeel was niet meer voorradig. Dus wachten we nog af.

Het weer is prima, we hebben voldoende te lezen, we wandelen regelmatig, maar we zijn het zo langzamerhand spuugzat.

Terug naar het voetbal. Misschien zou het een goed idee zijn als we bij het volgende kampioenschap in Nederland blijven. Toen we in twee jaar geleden in Portugal waren wonnen de Portugezen, dit jaar de Fransen, dus wie weet....

Maar dan moet Nederland zich wel eerst nog plaatsen.

Het einde van eindeloos? (19/7)

“Het is mooi van je, dat je me eens komt opzoeken in mijn eenzaamheid waarin de dagen zich aaneenrijgen als de kralen van een vermolmd snoer, als je begrijpt wat ik bedoel.”

Deze uitspraak van Olivier B. Bommel, opgetekend door Marten Toonder, geeft mijn stemming treffend weer, ware het niet dat het bezoek uitblijft.

In la Rochelle is het grote festivalterrein van de Francofolies intussen weer leeggeruimd. De duizenden buizen van de tribunes en het podium zijn los geschroefd en de tenten zijn opgerold. Het portret van de onlangs overleden Franse superheld Johnny Halliday is opgedoekt en de oude stadsmuur is weer zichtbaar en beloopbaar. Vanaf die muur kon je tussen de stangen van de zitplaatsen door kijken en zo gratis genieten van het gebodene en dat moest worden voorkomen, vond men. Dus was het geheel afgesloten met rieten matten en dranghekken.

We kennen langzamerhand de dienstregeling van de stadsbussen en het pontje uit ons hoofd en lopen op de automatische piloot naar de stad. We zijn Ollie bij de avondwandeling om de haverklap kwijt omdat hij vindt dat hij zelf ook wel weet waar hij naar toe kan. De wandeling langs het kanaal van Marans naar la Rochelle hebben we nu al een aantal keren gemaakt. Hij blijft mooi en de meer dan een kilometer lange tunnel heeft niets verrassends meer. Verder lezen we en spelen zo nu en dan Scrabble.

We liggen nu exact (17 punten zonder dubbele woord- of letterwaarde) vier weken in la Rochelle.

Morgen zou de mastvoet, speciaal voor ons gemaakt, uit Zweden moeten worden weggestuurd. Begin volgende week zou hij dan gemonteerd kunnen worden en zouden we, als alles goed is, met een gerepareerde boot verder kunnen.

Maar ik reken nergens meer op.

Wandelen langs het kanaal (21/7)

Het kanaal van Marans naar la Rochelle is ongeveer 25 kilometer lang. Het is helaas een eeuw te laat gegraven. Dat zegt althans de toeristische toelichting op het bord langs de wandelroute. In 1871 werd de spoorlijn parallel aan het kanaal geopend. Die was aangelegd door de particuliere spoorwegmaatschappij van la Rochelle. Vier jaar later, in 1875 dus, was het kanaal voor gebruik gereed. Maar toen was men al gewend aan goederenvervoer per spoor. En ik neem ook aan dat dat vervoer een stuk sneller ging dan met de boot, ondanks het feit dat er, gek genoeg, slechts een enkele sluis in het hele kanaal zit. Er is wel een tunnel van ongeveer een kilometer.

Je kunt het hele kanaal langs fietsen of wandelen. De fietstocht hebben we begin vorige week gemaakt, eerst met de bus naar Marans en toen terug.

Voor Ollie hebben we een fietskratje gekocht zodat hij voorop mee kan. Natuurlijk is dat weer Nederlands fabrikaat. In de gespecialiseerde fietswinkel aan het Bassin des Chalutiers hebben ze alles wat je maar kunt bedenken voor fietsers. Ze verkopen er zelfs bakfietsen van bakfiets.nl, compleet met kaartje waarop vermeld staat dat als je je aankoop binnen drie weken registreert, de garantie verlengt (sic!) wordt met een jaar.

De wandeling wordt bijna routine. Er gaat een bus vanaf het busstation die je naar een brug over het kanaal brengt en vandaar kan je een kleine tien kilometer langs het water tot in het centrum van de stad lopen. Het leuke is dat je bijna tot de oude haven in het groen loopt. Je kunt afwisselend boven, halverwege of beneden het pad volgen. Ook kun je door de tunnel of over de heuvel waar hij doorheen is gegraven. De verschillende varianten hebben we nu een keer of vijf uitgeprobeerd.

Drie dagen geleden was het water na het sluisje ineens helemaal verdwenen. De laatste twee kilometer liepen we langs een modderige drooggevallen bedding. De bevers scharrelden er in rond.

Die bevers blijken trouwens geen inheemse bevers te zijn maar beverratten (*myocastor coypus*). Dat is een knaagdier dat uit Zuid-Amerika is geïmporteerd en dat sterk lijkt op de Europese bever, inclusief de opvallende tanden. Hij is ook ongeveer even groot maar heeft een rattenstaart in plaats van een platte.

Vandaag zagen we in eerste instantie geen beverratten. We maakten al grappen over het uitdrogen van hun nesten tot we er gelukkig een zagen scharrelen langs het nu weer aanwezige water.

Even later vonden we langs de kant van het wandelpad een dood exemplaar.

Waar hij (of zij?) aan gestorven is weten we niet.

Dode beverrat

Er lijkt schot in te komen (24/7)

Gisteren is de nieuwe mastvoet geplaatst. Vandaag maken ze de mast klaar voor oprichting. De verstaging heb ik al zien liggen. Aan alle staalkabels zit een eindstuk gewalst, de draden voor elektriek en voor de instrumenten lopen vernieuwd door de holle mast en de twee steuntjes waar het dubbele dek op rust zijn van nieuw polyester voorzien. Door de klap waren ze gescheurd. Het mooie van polyester is dat je het makkelijk kunt repareren, zeker als het onderdeks zit en er dus geen mooie gladde afwerking, gelcoat, op gemaakt hoeft te worden.

Woensdag wordt de mast er met de mastenkraan op gezet. Dat kan alleen op het middagtij omdat de kraan naar de scheepshelling moet komen. Als het laag water is valt die grotendeels droog en dan kunnen wij er dus niet liggen. Het op een boot zetten van een mast is eigenlijk een fluitje van een cent. Je hijst hem er rechtstandig op, maakt de staalkabels die de verstaging vormen vast en klaar is Kees. De grootste klus is dan nog het opnieuw trekken van alle lijnen onder het dek door en het aansluiten van de bedrading. Maar daarvoor hebben ze kleine touwtjes gespannen door alle katrollen heen. De mast op spanning brengen is dan een kwestie van het aandraaien van een paar spanners. Al met al hopen we nu toch wel snel weg te kunnen gaan. We gokken op vrijdag, maar als donderdagmiddag zou lukken.....

In elk geval gaan we vandaag nog maar weer een keertje met Ollie langs het kanaal wandelen. Kijken hoe de beverratten het maken.

Een schip met een mast (27/7)

Toch nog weer een dag later dan we gehoopt hadden hebben we weer een complete zeilboot. Gisteren, donderdag, hebben ze met een grote kraan de mast er op gehesen. Dat was op het avondtij om half vijf dus de klus afmaken was er niet meer bij. Dat is vanmorgen en vanmiddag gebeurd. De verstaging staat strak, er zit een nieuw rolsysteem voor de genua op en de radarreflector zit op de achterstag. Mocht het dan mistig worden dan zijn we in elk geval zichtbaar op de radar voor andere schepen. Ook de Nederlands driekleur wappert weer fier in de wind, er moest alleen een nieuw katrolletje voor komen, de oude was in het geweld ten onder gegaan.

Ik kan dan wel denken dat mijn Frans goed is en Cyrille, de reparateur zegt dat hij goed Engels spreekt, maar dat wil niet zeggen dat er geen communicatiestoornissen kunnen zijn. Toen alles er op zat bleek de windmeter niet te werken. Ik was een beetje verontwaardigd dat hij er niet meteen een andere op zette en deze bij zijn leverancier omruilde. Hij legde nog uit dat de Raymarine apparatuur dat wel meer had, maar ik wilde gewoon een andere. Uiteindelijk bleek dat hij geen nieuw exemplaar had gemonteerd maar de oude had getest. Het schoepenradje draaide wel onder werkplaatsomstandigheden maar niet boven in de mast. Dus heeft Cyrille een nieuwe geleverd en was alles in orde. Dat het ding het niet deed was natuurlijk niet zo gek als je bedenkt dat hij tien kilometer door het zeewater had geslept. Daar kunnen zelfs waterdichte spullen niet tegen.

Het bleek uiteindelijk niet mogelijk een nieuwe buiskap te bestellen. Helemaal snap ik het niet: er moet toch een zeilmaker te vinden zijn die dat ergens in vijf weken kan inplannen, maar goed. Ze hebben hem provisorisch genaaid en we laten gewoon in la Roche-Bernard een nieuwe maken. Dat moeten we dan nog wel even met de verzekering regelen.

Morgen hopen we eindelijk te kunnen vertrekken. De boodschappen zijn gedaan, alles is opgeruimd en de boot lijkt er ook klaar voor.

Alleen jammer dat het vanavond bewolkt was. Nu hebben we de maansverduistering gemist.

Liggen naast het vakantiepark (29/7)

Als je van golf houdt moet je in Bourgenay wezen, als je van golven houdt ook. Port de Bourgenay is een kunstmatige haven die is aangelegd voor een vakantiepark annex golfresort. Bij de uitvaart wordt gewaarschuwd voor de oplopende swell buiten de pieren. Een aantal kilometers langs de kust bouwen de golven flink op waardoor er grote rollers op de rotsen slaan. Zeker bij een aanlandige wind kan dat stevig zijn. Op het parkeerterrein bij de haven zag ik een aantal mensen met surfplanken lopen. Die wilden blijkbaar profiteren van de zeegang.

Het vakantiepark bestaat uit twee- tot driehoog gestapelde studio's die zo te zien in grote meerderheid worden verhuurd. Midden op het terrein ligt een bootjesvijver met trapzwanen en peddelbootjes. Het oude kasteel, tegenwoordig een religieus retraiteoord wordt er in weerspiegeld. Je kunt er ook vissen, maar alleen met vergunning en niet vanaf de houten bruggetjes. Winkels zijn er niet maar wel een pizzeria en een paar ijsjeszaken. Het gras is keurig gemaaid, er staan nét nog geen bordjes dat je er niet op mag lopen. Naast het zwembad, met waterglijbaan, animeert een meisje de kinderen. De ouders waren waarschijnlijk aan het golfen op de uitgestrekte groene weiden die om de bebouwing heen liggen. Het geheel is zo vrolijk en georganiseerd dat ik er bijna depressief van zou worden.

De haven is prima geoutilleerd en het kustpad biedt fantastische wandelmogelijkheden, vandaar dat we het hier best naar ons zin hebben. Twee maanden geleden hebben we hier ook al gelegen. Toen was het bijna uitgestorven, nu speelde er op zaterdagavond een band op het parkeerterrein en zijn de terrasjes druk bezocht.

Onderweg hierheen hadden we nog even een probleempje omdat de motor erg moeilijk wilde starten. Ik vermoed dat de startaccu op z'n eind loopt. Voordat ik er meteen een nieuwe in zet ben ik op zoek gegaan naar een startkabel om de serviceaccu door te kunnen schakelen in plaats van de startaccu, maar op zondag was die nogal moeilijk te vinden. De dichtstbijzijnde benzinepomp is 7 kilometer verder en de havenmeester vroeg zich af of ze daar kabels verkochten. Normaal moet je daarvoor bij de SuperU in Saint Hillaire zijn en die is in elk geval dicht. Ik weet zeker dat je het

niet hoeft proberen bij de Proxi aan de weg naast het park. Deze "supermarkt" die 7/7 open is van 8:00 tot 20:00, maar vaak net even niet, heeft vijf aardappelen, wat verlepte sla en twee soorten limonade in de met helder tl-licht aangestraalde Schlecker schappen liggen. De buiten aangekondigde gegrilde kippen zijn er vandaag ook al niet. Ik ga maandagochtend maar kijken bij de watersportwinkel. Die verkoopt ook elektronica.

Vakantiepark Bourgenay

Een nieuwe accu (30/7)

Zoals verwacht was de uitvaart uit Bourgenay redelijk ruig. Oliie vindt dat niet leuk. Hij heeft een tijdlang trillend bij Hanneke op schoot gezeten. Als je een stuk uit de kust komt neemt de golfslag af en kun je weer behoorlijk varen. Het eerste gedeelte hebben we noodgedwongen moeten motorsailen, de wind was net teveel op de kop. Later draaide hij meer naar het zuiden en kon de motor uit, dachten we. Toen we hem toch weer even wilden starten lukte dat met zoveel moeite dat we de rest van de dag met een stationaire motor hebben gevaren om geen problemen over ons af te roepen bij het invaren in Port Joinville op Île de Yeu, onze bestemming van de dag. 's Morgens had ik nog geprobeerd een startkabel te kopen maar ook de watersportzaak had er geen een. Zodra we in de haven lagen heb ik de startaccu losgekoppeld en ben naar een winkel in scheepselektronica gegaan om een nieuwe te kopen. Het mooie van havens is dat ze voor dit soort dingen meestal wel een karretje met een karrenmuntsysteem hebben voor de zware verplaatsingen. De nieuwe accu was voorradig (72 Ah i.p.v 74 maar een kniesoor die daar op let) en bij de eerste druk op de knop startte de motor als lang niet tevoren. Probleem opgelost!

Ondanks het leuke eiland en de leuke plaats willen we morgen verder. We hebben over drie dagen in Pornic afgesproken met Frits en Marianne. De wind is morgen gunstiger dan overmorgen en we willen over twee dagen daar zijn. Ik heb er voor hen via Airbnb een overnachting geregeld. Nu krijg ik de hele tijd maar mailtjes van een organisatie waar ik eigenlijk ontzettend tegen ben, wat een ellende. Hoe kom ik daar nu weer van af?

T-Mobile (3/8)

Ongeveer tweemaal per week word ik welkom geheten in Frankrijk. Dat gebeurt dan door middel van een SMS van T-Mobile waarin staat "je kunt hier je hele internetbundel zonder extra kosten gebruiken. Bovendien bel en SMS je gratis". Wie schetst mijn verbazing toen ik vorige week een berichtje kreeg dat ik mijn datagebruik diende aan te passen omdat men anders kosten in rekening zou gaan brengen. Mijn datagebruik in Europa is namelijk groter dan in Nederland (????) en dat is geen "normaal gebruik". Bij het afsluiten van het abonnement had ik nagevraagd of ik onbeperkt kon bellen en internetten en dat was volgens de verkoper het geval. Helemaal duidelijk was het dus niet.

Ik heb een briefje aan T-Mobile gestuurd en mijn verbazing uitgesproken. Miranda ("groetjes") vond het heel vervelend, hoopte dat ik het naar mijn zin had en vroeg om mijn gegevens, alsof ze die al niet op haar scherm had. Ik was namelijk ingelogd. Ze vond het nogmaals vervelend, vroeg wie de verkoper in Haarlem was geweest en zou voor mij aan de slag gaan. Ik weet natuurlijk niet wie me in de Grote Houtstraat heeft geadviseerd, maar mocht ik het wel weten dan zou ik hem niet verlinkt hebben en verantwoordelijk zijn voor z'n ontslag. Zo'n jongen moet toch ook leven, nietwaar? In elk geval gaat Miranda het "intern voor mij doorzetten" en binnenkort wordt er telefonisch contact met me opgenomen. Ze wenste me een fijne dag. Ik heb geschreven dat ik afwachtte. Dat vond Regina goed, ook zij wenste me een fijne dag.

Vanmorgen kreeg ik een SMS: Welkom in Frankrijk, je kunt hier je hele internetbundel zonder extra kosten gebruiken.

Bezoek en ankeren (8/8)

De afgelopen dagen hebben we Frits en Marianne op bezoek gehad. Dat zijn onze zeilvrienden uit Hellevoetsluis met wie we ook na vertrek daar contact hebben gehouden. Twee jaar geleden waren we ze al in la Roche-Bernard tegen gekomen en nu hadden we afgesproken in Pornic. Wij zijn daarvandaan naar Piriac gevaren en zij zijn ons gevolgd met de auto. Eigenlijk natuurlijk andersom, zo'n boot gaat niet zo snel.

Leuk om ontspannen aan boord te zitten met een biertje en een stukje te varen naar een ankerstrandje met goede vrienden. Het levert een mooie onderbreking op van het leven samen.

Toen zij weer waren vertrokken zijn we de baai van Quiberon over gesukkeld met een windkracht twee richting Hoëdic, een van de eilanden voor de kust. Niet alleen dat er nauwelijks wind stond, hij kwam ook nog eens uit de verkeerde hoek. Maar als je geen haast hebt en het mooi weer is, is bijna dobberen op een vrijwel gladde zee met een zonnetje beter dan uit je hemd drijven in een druk stadje.

Hoëdic is weer zo'n idyllisch eilandje met baaitjes waar je voor een zandstrand kunt ankeren. Het eiland zelf is weinig toeristisch ondanks de ferry die er heen gaat. Maar er is dan ook weinig te beleven behalve erg veel rust en ruimte. De camping staat vol met kleine tentjes waarnaast mensen op de grond zitten. Dat is toch vrijwel uniek te noemen in het huidige tijdsgewricht.

Ankeren bij Hoëdic

Vast (10/8)

Vanmorgen wilden we vertrekken uit Port Haliguen op het schiereiland Quiberon en dat lukte niet. We lagen vast in de modder. Meestal voel je dat maar in dit geval niet. Alles was opgeborgen, de landvasten waren verlegd om weg te varen toen ik op de dieptemeter 1,3 zag staan. Dat is ondiep voor een boot met een kiel van een meter tachtig. En het gekke was dat de boot nog bewoog. We moesten dus wel in hele zachte modder zijn weggezakt. Maar er uit trekken lukte niet. Dan maar een dik uur wachten op hoger water.

We waren van plan geweest drie dagen geleden te gaan ankeren aan het eiland Houedic, maar de zee was zo onrustig dat we besloten hebben naar le Crouesty te gaan. Met een hond aan boord moet je naar de kant en het is nogal link om bij een hobbelige zee de buitenboord motor op de bijboot te zetten. En dan heb ik het nog niet over het varen met een bootje van twee meter op de golven. Dus dan maar naar een haven, rustig aan een kade. Houedic komt dan op de terugweg naar la Roche-Bernard nog wel, ijs en zeegang dienende.

Le Crouesty ligt aan de ingang van de Golfe de Morbihan. We voeren uit op laag water, maar ondanks dat hadden we nog steeds een dwarsstroom van 2,5 kts (bijna 5 km/h). De vorige middag hadden we een kleine zeilboot gezien die op hoogwater, toen het dus in theorie niet meer in zou moeten stromen, de Golfe uit probeerde te varen achteruit zien gaan. Hij ging overstag en werd meteen tientallen meters teruggezet. Misschien was het zaak geweest iets beter op te letten.

Datzelfde geldt vandaag voor ons. Hoewel er een verzachtende omstandigheid is: je verwacht niet dat de haven zo ondiep is. Nou ja, we kunnen over enige tijd vertrekken. Een mooie gelegenheid voor mij om dit stukje te schrijven.

Volle bak in le Palais (11/8)

We hadden willen vertrekken naar Lorient, mede om te kijken of we de laatste twee dagen van het Keltisch muzieffestival nog mee konden pikken, maar dat pakte anders uit.

Doordat we vast lagen in Haliguen vertrokken we pas om een uur of twaalf en dus hadden we de stroom pal tegen bij de uitgang van de baai. Toen we met veel moeite buiten waren, stak de wind op en draaide recht op de kop. Door de verkeerde windrichting en de sterke stroom was het bijna onmogelijk om naar het noorden te gaan. We hebben toen maar besloten le Palais op Belle Île aan te lopen. Eigenlijk, hadden we dat gepland voor over een maand. Er zijn hier twee plaatsen waar je in vakantietijd niet moet zijn: le Palais en St. Martin de Ré. We waren bang dat het erg druk zou zijn op Belle Île. En terecht. Daar kwam ook nog bij dat er dit weekend een muzieffestival plaatsvindt in de normaal uitgestorven slotgracht rond de stad. Nu staan er honderden Quecha tentjes en kun je van de stadswal alleen met een bandje om de droge diepte tussen de twee oude stadsmuren betreden. De hele stad is vergeven van d twintigers met gele toegangsarmbandjes om hun pols.

De haven ligt bomvol. Achter de sluis en het voetgangersbruggetje liggen de jachten vijfde. Rond hoogwater is er drie kwartier gereserveerd voor de uitvaart en dan nog een uur of twee voor de schepen die binnenkomen. Dat levert een boeiend schouwspel op van prutsen met aanleggen en heen en weer varende havenmeesters die de boten op hun plaats duwen. We zagen een tweeënveertig-voeter om zijn as draaien doordat twee havenmeesters met hun rubberboot duwden. En hij had nog wel geprobeerd het zelf te doen met zijn boegschroef.

Alles gaat uitermate relaxed en in goede harmonie. Men klimt over alle boten heen naar de kant en zit in het zonnetje aan het dek, al dan niet voorzien van een alcoholische versnapering. Kortom, het is vakantietijd.

Morgen moeten we er op het ochtendtij uit. Onze burens schijnen haast te hebben, ze willen aan het begin weg. Maar tussen ons en de uitgang liggen naar schatting twintig andere boten. Benieuwd hoe dat gaat lopen.

le Palais in een vakantie weekend

Festival in Lorient (12/8)

Min of meer bij toeval zijn we toch nog terecht gekomen bij het 10-daagse Keltische festival van Lorient. En er dan ook middenin, want het geheel speelt zich af rond de haven. Vanaf de boot kunnen we de muziek luid en duidelijk horen die vanaf het hoofdpodium de wereld in wordt geslingerd. Als je het terrein over loopt word je overdonderd door de grote hoeveelheden boeken met heksen, draken, legenden en veel enge beesten. Daarnaast kan er op wel honderd plaatsen iets gegeten worden en op tweehonderd locaties verkoopt men drank. Om de banden met de Keltisch broeders te benadrukken is dat veelal whisky en whiskey en erg veel Guinness. Hoewel, ik verdenk ze er van dat de promotie daarvan meer te maken heeft met sponsoring dan met broederschap. Zoals het hoort op een dergelijk festival klinkt er overal muziek. Jammer dat je bij het langslopen continu drie groepen tegelijkertijd hoort. Dat komt de liefde voor het gebodene niet bepaald ten goede. Naast alle commerciële en muzikale stands viel er één op en uit de toon: ons werd gevraagd een petitie te tekenen voor het onafhankelijkheidsstreven van Bretagne, een soort Breizhxit. Ik was zo murw geslagen door alle doedelzakken dat ik bijna had getekend.

Een pareltje aan de Bretonse kust, en nog één (15/8)

Port Louis, aan de linkeroever van de invaart naar Lorient heeft alle charme die bij Lorient zelf ontbreekt. Dat is een saaie industriestad, gebouwd na WO II omdat de geallieerden het nogal voorzien hadden op de onderzeebootbasis van de Duitsers en precisiebombardementen nog in de kinderschoenen stonden. De haven zou zonder het festival volkomen sfeerloos zijn geweest en

bovendien stinkt het er bij laag water. Vroegere vijanden hebben daarentegen het door Vauban (door wie anders?) versterkte Port Louis niet klein kunnen krijgen. Met als gevolg dat er een lieflijk stadje ligt met oude huizen, een groot fort en leuke kinderhoofdjesstraatjes. De haven is uitermate comfortabel en de wandeling naar de SuperU langs het strand aangenaam, dus een ideale plek om twee dagen gebruik te maken van ons passeport. De tweede avond stroomden de straten vol met bezoekers van de avondmarkt die in de zomer iedere dinsdag wordt gehouden met livemuziek en allerlei kraampjes.

Doëlan, een dikke tien mijl noordelijker langs de kust is een deels droogvallend haventje in een door hoge rotsen omringde smalle riviermond. Er zijn geen steigers maar alleen een aantal meerboeien waaraan je je boot voor en achter vast kunt maken. Dat is wel nodig ook, want voor een draaiing op het tij zou het te smal zijn. De omgeving is schitterend: hoge rotsen omzomen het water en langs de zee loopt het kustpad dat je kunt lopen. Daarnaast zijn er nog verschillende uitgezette wandelingen. Een prima plek dus om een dag over te blijven ondanks het gebrek aan winkels, maar daar waren we door onze pilot voor gewaarschuwd. Maar brood hebben ze bij het café. En dan heeft het ook nog sanitair en hoort het bij de club. Een pareltje dus.

Doëlan bij halftij

Concarneau (18/8)

De burens in Doëlan hadden moeite met het aanleggen van hun boot. Dat was niet gek want dat hadden wij ook gehad. Je legt aan met de punt aan een ankerbal en zie dan maar eens de andere ankerbal achter te pakken te krijgen. Wij kregen hulp van een plaatselijke visser die langsvaart. Ik had ons rubberbootje met motor net te water gelaten en bood hun dus hulp aan met pakken krijgen van de tweede boei. Ollie vond dat niet leuk. Toen ik in mijn eentje wegvoer zat hij te huilen op de boot. Als de baas met de rubberboot weg gaat moet hij mee. Dat doen we iedere morgen. Hanneke zorgt voor het ontbijt en ik ga de hond uit te laten. Als we ankeren wordt hij helemaal enthousiast. Voordat ik het bootje goed en wel dichterbij heb gehaald zit hij er al in. Als we naar het strand gaan springt hij er uit zodra hij toestemming krijgt en zwemt het laatste stukje. Van Chirripo

of van een kade af zal hij nooit zelf in het water springen maar in het bijbootje, vlak bij de kant, moet ik hem tegenhouden. Het is zo langzamerhand een echte zeehond geworden.

Ook in Concarneau, onze volgende aanlegplaats, was het weer feest. Er vond weer een festival plaats met live muziek. Ditmaal minder folkloristisch maar wel wat luider. De vesting van Concarneau is het prototype van een Vauban stad. Heel veel straten, gebouwen en winkels zijn dan ook naar hem vernoemd. Ik vraag me langzamerhand af hoeveel die man eigenlijk heeft ontworpen. Gedetailleerd kan hij in elk geval zijn werk niet hebben uitgewerkt, daarvoor is een mensenleven te kort.

Intussen dwalen we door de oude stad, lopen naar de supermarkt, luieren op de boot, varen zo nu en dan een stukje en observeren de gebeurtenissen rond de havens.

Het leven is goed zo.

Sainte-Marine (19/8)

Normaal heb ik het niet zo op kerken, maar voor dat van Sainte-Marine op de rechter oever van de rivier de Odet maak ik een uitzondering. Vier jaar geleden waren we er ook al geweest en ook toen had het een diepe indruk op me gemaakt. Het is een klein gebouwtje uit de zestiende eeuw dat ze in de jaren zestig hebben vergroot en gerenoveerd. Er is een licht kerkje ontstaan met gewitte natuurstenen muren, licht grenen banken en moderne gebrandschilderde ramen. Nergens enge gozers of sadistische kruisbeelden, het lijkt eerder of de ontwerper de beelden die er staan ironisch heeft bedoeld. De statieën van de kruisweg, vaak aanleiding voor de meest kitscherige schilderwerkjes, bestaan hier uit simpele genummerde kale crucifixen. De planten rond het altaar krijgen regelmatig water en floreren, ondanks het gebrek aan direct zonlicht. En dan te bedenken dat het er van buiten uit ziet als een gewoon natuurstenen kapelletje.

Het kerkje ligt aan de kleine droogvallende vissershaven van Sainte-Marine. Daar heersen rust en kalmte, ondanks de terrasjes van de twee restaurantjes en het cafeetje die er omheen liggen. Het dorp is verder niets, er is een bakker en twee epicerijen maar voor echte boodschappen moet je naar Bénodet aan de overkant van de rivier. In juli en augustus gaat er een pontje dat de toeristen over zet.

Het is hier slaperig maar aangenaam. Ik denk dat ik vanavond nog even naar het kerkje loop om er een kaars aan te steken. Dat heeft André Bouler, de ontwerper van de gebrandschilderde ramen wel verdiend.

Sainte-Marine, het haventje en het kerkje

Op de Odet (22/8)

De rivier de Odet verbindt Quimper, volgens Wikipedia de meest Bretonse stad van Bretagne, met de zee. Aan de kust mondt hij uit bij Bénodet en Sainte Marine, het laatste stuk stroomopwaarts is zo ondiep dat het voor ons niet te bevaren is, daarvoor gelukkig wel. Toen we de rivier opvoeren heb ik steeds om me heen gekeken of er echt geen papegaaien of krokodillen waren, zo sterk deed hij me denken aan films die ik heb gezien van het Amazonegebied. Onderweg kom je een aantal plekken tegen om te ankeren en ook een paar plaatsen met meerboeien. De eerste dag zijn we doorgevaren tot de brede, bij laagwater bijna helemaal droogvallende baai vlak bij Quimper. Je ligt er midden in de stilte met in de verte de lichtjes van de stad. 's Nachts hoort je alleen uilen en zacht gekabbel van het water. Toen we bij laag water de avondwandeling wilden maken kwamen we voor een onaangename verrassing te staan. Alle plaatsen waar je met je bootje aan de kant kunt komen bestaan uit vieze drab, zwarte modder bedekt met een laagje groen slijk. Je zakt er tot over je enkels in, Ollie tot aan zijn buik. En het stinkt. Toen Shippy weer achter de boot hing hebben we de hond in de rivier afgewassen en het bootje met een spons schoongepoetst. Daarna zijn we zelf gaan zwemmen om de modderlucht te verdrijven.

De volgende morgen zijn we voor het ontbijt een stukje de rivier afgevaren op de ebstream, rondkijkend naar een landingsplek. Bij het kanoverhuurbedrijf, een kilometertje verder liggen ankerboeien en is er een landingslip voor de kano's. We hebben er een boei opgepikt. Het zal vast niet de bedoeling zijn, maar er is niemand die ons is komen vertellen dat we weg moesten. En we liggen er te mooi om er niet nog een dag door te brengen.

De Odet is en blijft een schitterende rivier, redelijk snelstromend en op wat kanoërs, een enkele recreant en de toeristenboot van Bénodet naar Quimper na rustig. Een prima plek om twee dagen niet aan de steiger in een haven te liggen.

Ik ben blij met de zonnepanelen en het nieuwe buitenboordmotortje.

Op de Odet aan een ankerbal. De andere boten liggen er permanent en zijn onbewoond.

Havenhoppen (25/8)

We zwerven rustig van haven naar haven. Hollanders als we zijn maken we daarbij gebruik van ons passeport escale waarmee we steeds twee nachten gratis liggen. Daarna trekken we verder. Zo zijn we van de Odet naar Luctudy gegaan en toen weer terug naar Sainte Marine. Het is heel erg rustig weer. De temperatuur ligt net boven de twintig graden en er staat nauwelijks wind. Varen over de woeste baren verwordt op die manier tot langzaam voortdobberen onder zeil. Niet dat dat veel uitmaakt, haast hebben we toch niet. De sfeer in de havens is relaxt en meestal kunnen we wel een mooie wandeling maken. We waren van plan om te gaan ankeren bij de îles de Glénan met zijn kristalheldere water en zijn mooie witte stranden, maar daar moet je echt mooi warm weer voor hebben. Dat zit er de komende week niet in dus stellen we het maar uit tot volgend jaar.

De komende weken hoppen we een beetje door richting Morbihan. We willen rond 20 september in la Roche-Bernard zijn dus we hebben nog wel even de tijd om een flink aantal tussengelegen havens aan te doen.

Het is goed zo.

*Een volgens mij uniek beeldje dat ik heb gevonden in het kerkje van Sainte Marine:
Maria die Jezus, inclusief blote billen, de borst geeft.*

Aan de Baie de la Forêt (1/9)

Vanmorgen staken we de baai over van Concarneau naar Port la Forêt. Ineens hoorden we een saxofoon. In een klein bootje dat met gestreken zeil ronddobberde toeterde een man. Volgens Hanneke mocht hij alleen hier oefenen, zijn vrouw hield niet van sax, dacht ze. Toen we langs voeren stopte hij even om vriendelijk te zwaaien.

We zwerven nog steeds maar een beetje heen en weer langs de kust, profiterend van de gratis nachten volgens het passeport escales contract. Dat betekende dat we na Concarneau twee nachten zijn gaan liggen in Port la Forêt, daarna de laatste beschikbare nacht naast Vauban hebben opgemaakt en toen weer zijn verkast naar Forêt.

Het is nu al een flinke tijd vrijwel windstil. Dat betekent dat er van zeilen niet zo erg veel komt. Het weer is verder rustig met wisselende bewolking en een temperatuur van net iets boven de twintig graden. Wat opvalt is dat de watertemperatuur razendsnel daalt. Twee weken geleden lag die nog boven de twintig graden, nu ligt hij al rond de zestien. Dat maakt ankeren niet bepaald aantrekkelijk. Bij gebrek aan douche is dan even in het water springen, inzepen en nog een sprong wel aan te bevelen, maar met dit water, brrrr!

Port la Forêt kenden we nog niet. De haven ligt een eindje van het plaatsje af aan een mooi zandstrand. Er liggen nogal wat grote snelle wedstrijdboten. Alle faciliteiten voor zeilers zoals tuigerijen en zeilmakers zijn er uiteraard dus ook. Gelukkig hebben we daar op dit moment geen behoefte aan, we zijn net blij dat de schade ronde de mast nu helemaal is afgerond. De schade-expert heeft een keurig rapport opgemaakt en het bedrag van de schade is op de rekening bijgeschreven. Ik heb hem net bedankt voor zijn bemiddeling.

Bij de haven is een golfterrein van achttien holes. Als je naar het stadje loopt kom je er langs. De spelers hebben een dermate hoge gemiddelde leeftijd dat ik,de indruk kreeg dat ze hun rollator hadden laten staan bij het clubgebouw en verder liepen achter hun driewielige golfkarretje. Een man had daar zelfs zijn hondje aan vast gebonden. In elk geval houdt het spelletje ze blijkbaar tot op hoge leeftijd in beweging.

Penfret (3/9)

Een mijl of tien uit de kust voor Concarneau liggen de Îles de Glénan, een aantal rotsen en kleine eilandjes waarvan er twee, de Îles de Penfret en de St. Nicolas, wat groter zijn. Het laatste wordt aangedaan door de toeristenboten die dagjesmensen afzetten bij de enige aanlegplaats van betekenis die de eilandengroep rijk is. Daar liggen ook de rijen ankerboeien waar we vier jaar geleden een nacht hebben aangelegd. Omdat de getijdencoëfficiënt toen erg hoog was en dus het verschil tussen eb en vloed erg groot, zijn we de volgende morgen vertrokken. Het dreigde te ondiep te worden voor onze kiel. Deze keer hebben we besloten bij Penfret te gaan ankeren met ons eigen anker. Het getijdenverschil is nu niet zo groot, we zitten precies op doortij. Rond de eilanden is de bodem helemaal van zand, een prima plek voor je anker. Dat zand zet zich op het eiland voort, met als gevolg een schitterend wit strand. Op Penfret staan vier bewoonde huizen en een aantal schuren waarin ruimte is gemaakt voor groepen kinderen die op zeilkamp gaan. Er liggen tientallen catamarans omgekeerd op de kant. Nu is alles verlaten. Precies op de dag dat wij er aan kwamen waren de Franse scholen weer begonnen. In een van de gebouwtjes zag ik de frames van grote groepstenten en langs het kustpaadje waren de biolatrines op hun kant gelegd. Op twee na, die stonken dan ook zeer onbespoten.

Voor het strand liggen we met vier andere zeilboten te hobbelen op de intussen wat toegenomen golfslag. We dachten dat we goed beschut zouden liggen, maar de aangekondigde noordoosten wind bleek veranderd te zijn in noordwest: weg beschutting. Het blijkt toch erg moeilijk te zijn om een goede weers- en met name windvoorspelling te doen. Nou ja, wij hadden in elk geval nog rekening gehouden met de elementen. Toen we bij halftij gingen wandelen zagen we hoog op het strand een flink formaat RIB, een ongeveer zeven meter grote snelle rubberboot, liggen. Die moet bij vloed op het strand zijn gelegd. De mensen stonden er wat hulpeloos bij te kijken naar het afgaande water. Pas in de avond zagen we ze weer weg varen. Over planning gesproken.

Île de Groix (4/9)

Onze planning bij het ankeren naast Penfret liet ook wel iets te wensen over. De wind bleek harder dan verwacht en ook nog een keer uit de verkeerde richting. Het gevolg was dat we de hele nacht hebben liggen rijden op het anker en het bijbootje enorm lag te deinen. De golfslag was zo erg dat we besloten hebben vroeg te vertrekken en niet eerst nog aan land te gaan. Het was onmogelijk de buitenboordmotor van Shippy af te halen en dus kon die zelf ook niet aan dek worden gehesen. Maar het vervelendste was het voor Ollie die niet naar de kant kon om te plassen. En op de boot doet hij het niet.

Toen we eenmaal de koers te pakken hadden richting onze volgende bestemming, Port Tudy op Île de Groix, bleek er prima te zeilen te zijn. Gehinderd door een rubberbootje met een door het water slepende motor en uitgeklapte wielen hebben we in een redelijk tempo de dik twintig mijl naar de volgende bestemming afgelegd. Die wielen verdienen misschien enige uitleg. Omdat ik soms alleen naar de kant ga als we ankeren voor een zandstrand hebben we uitklapbare wielen gekocht zodat de dinghy niet met zijn bodem over de grond sleept. Ik kan dan in m'n eentje het bootje boven de vloedlijn slepen zodat hij niet kan wegdrijven bij opkomend water (of hem gemakkelijk naar het water kan slepen als het eb wordt). Maar bij het varen steken de wielen onderwater uit, vandaar dat je ze dan omhoog kunt klappen. Er is patent op aangevraagd, staat er op.

De haven van Port Tudy is klein. In de buitenhaven, waar ook de veerboot naar Lorient aanlegt, liggen ankerboeien en in de binnenhaven is een beperkt aantal visiteursplaatsen. We hadden het geluk dat er daar eentje nog van vrij was. Met het bijbootje er achter en met veel duwen en trekken zijn we er gaan liggen. Eerst Ollie uitlaten. Ik heb hem zelden zoveel zien plassen. Toen het motortje op het hek en het bootje op de punt. Eindelijk rust, even plat en een paar uur slapen. We waren er aan toe na een bijna doorwaakte nacht.

Port Tudy bij avond

Rond Port Tudy (5/9)

Vanmorgen werden we gewekt door de Taillefer 3, een vrachtschip waaruit vlak naast de bezoekerssteiger met een knijper zand werd gelost op vrachtwagens. Ik vermoed dat de zandstranden van Île de Groix ongerept moeten blijven. Gelukkig waren we door zijn invaarttoeter heen geslaperen. De binnenvarende veer- en andere boten geven altijd een signaal omdat ze, zeker bij laag water, vanuit de binnenhaven niet zichtbaar zijn vanwege de hoge kademuren. Bovendien is de ingang nogal smal, dus uitwijken op het laatste moment is bijna onmogelijk. Vorige keer dat we hier waren miste de inkomende ferry een uitvarende zeilboot op twee meter. Vier maal per dag legt de veerboot aan om toeristen te vervoeren en de plaatselijke Intermarché ("onze prijzen zijn niet hoger dan op het vasteland") te bevoorraden. Gisteren stroomde het terras van l'Escale, het grote café aan de haven, vlak voor vertrek van de boot plotseling leeg. De mensen die blijkbaar meer gecharmeerd waren van een zonnig terras met een drankje dan van een onder de graffiti gespoten vieze wachtruimte haastten zich naar de kade. Er klonk driemaal een scheepstoeter, het maritieme signaal: "ik sla achteruit" en het was weer rustig in de haven. De enige bus van het eiland die nu, na 2 september, nog rijdt heeft dan de vertrekkers afgezet en rijdt een rondje over het eiland om de aankomende toeristen naar hun bestemming te vervoeren. Wij hebben daarvan vanmorgen geprofiteerd door ons naar de andere kant van het eiland te laten brengen om vandaar een rondwandeling om de punt te maken.

Groix heeft een omtrek van 30 kilometer. Althans, zo lang is het kustpad dat rond het eiland loopt. Je wandelt er grotendeels over de rotsen, behalve aan de oostkant waar nog een paar zandstranden liggen. Wij hebben vandaag aan de westkant iets minder dan de helft van het eiland omgewandeld. Vanaf zee was ons de schoonheid van de route al opgevallen. Het pad is behoorlijk veel belopen en dus duidelijk zichtbaar vanaf het water. Waar er begroeiing is, bestaat die voornamelijk uit braamstruiken. Dit jaar zijn de bramen niet om over naar huis te schrijven. De heerlijke dikke sappige zwarte zoete plukbare vruchten die we gewend zijn, blijken nu klein en vaak al verschrompeld. Het is geen goed bramenjaar.

Etel (6/9)

Als je te vroeg vertrekt kom je te vroeg aan. Deze Cruijffiaanse uitspraak schoot vandaag door mijn hoofd toen we naar Etel voeren. We hadden een prachtige wind, liepen schitterend, maar moesten pas anderhalf uur voor hoog water bij de riviermond zijn. Dus hebben we de genua er af gehaald en zijn alleen op het grootzeil verder gevaren om wat langzamer te gaan.

De rivier de Etel heeft een sterke getijdenstroom maar is vooral moeilijk aan te lopen door de drempel die voor de ingang ligt. Tot overmaat van ramp verschuift die ondiepte door de stroming en windrichting. Zo schijn je de ene dag wel vlak langs de kust te kunnen varen en is dat de dag er op misschien niet mogelijk. De boeken en trouwens ook onze Franse buurman in Port Tudy, raden aan je te laten leiden door de vuurtoren van Port Etel. Drie uur vóór tot twee uur na hoogwater is daar iemand die je de rivier kan opraten, waardoor je de zandbank kunt vermijden. Zo gezegd, zo gedaan. We hebben op de marifoon de sémaphore opgeroepen en hem gevraagd hoe we moesten varen. Hij heeft ons keurig de weg gewezen: "un peu a gauche, oui, très bien, maintenant tout droit, direction balisage rouge, oui, c'est correct". Zonder problemen zijn we de snelstromende rivier op gegaan en hebben we afgemeerd in de haven van Port Etel. Als het zo perfect loopt moet je je blijven realiseren dat je niet overmoedig moet worden. Als we overmorgen weer vertrekken roep ik toch maar weer voor alle zekerheid de hulp in van de vriendelijke vuurtorenwachter.

Etel is vakantie. Langs de kust liggen mooie zandstranden, het havenfront heeft terrasjes en er is een aanlegplaats voor de toeristen-rondvaartboot die de rivier op gaat. Ondanks het feit dat het seizoen voorbij is was het daar nog steeds behoorlijk druk.

Morgen gaan we maar eens kijken wat er precies te wandelen is in de omgeving. Het weer is er in elk geval goed genoeg voor.

De sémaphore van Etel (8/9)

De sémaphore van Etel heb ik in mijn vorige stukje ten onrechte "vuurtoren" genoemd. Hij heeft wel een licht bovenop het huisje, maar een echte vuurtoren, nou nee. Zoals al gemeld praat hij je de rivier op, maar wat we vandaag bij het langswandelen ook zagen is dat er een grote rode wijzer op de antenne staat. Als je komt aanvaren en je moet naar rechts, kan de sémaphorewachter binnen aan een groot zwart wiel draaien en de wijst de pijl naar rechts. Zit je goed dan wijst hij omhoog. Als hij horizontaal staat is de ingang gestremd. Dan hangt er ook een rode vlag. Dat werd me allemaal verteld door de man die naar buiten zat te kijken op de eerste verdieping, voorzien van marifoon, verrekijker en een shagje. Ik heb hem gevraagd hoe dat nou eigenlijk zat met die ondiepte (la barre). Hij vertelde dat zo'n zandbank bij een stevige zeeegang op één dag wel tien meter kan verschuiven. De laatste weken is het rustig weer geweest dus heeft de inkomende en uitgaande stroom een flinke gleuf kunnen uitslijpen in de riviermond. Er staat zelfs bij laag water ongeveer twee meter water en de geul is honderd meter breed. Maar toch raadde hij me aan hem even op te roepen op kanaal 13 bij het uitvaren. Dat heb ik, dus maar gedaan.

Etel zelf stelt minder voor dan we op het eerste gezicht dachten. Het stadje heeft niet veel en voordat je een mooie wandeling kunt maken langs de Ria de Etel (we waanden ons in Spanje) moet je eerst een stuk langs de drukke uitvalsweg lopen. Maar dan is het wel erg mooi. Omdat we op de tweede dag pas laat in de middag op hoogwater konden vertrekken hebben we ons 's morgens de rivier laten overzetten met het pontje. Aan de andere kant ligt een schitterend duingebied met witte zandstranden en een zee die bij dit zonnige weer diepblauw is. Daar kon je dus gemakkelijk ook erg mooi wandelen.

De uitvaart was ruig. Ondanks het feit dat we een uur voor hoogwater vertrokken hadden we nog steeds een moordende stroom tegen. Natuurlijk had ik die weer eens onderschat dus bij het wegvaren uit de beschutte haven werden we bijna tegen een catamaran gezet. Gelukkig ging het net goed. Vol op de motor en begeleid door de sémaphore zijn we de rivier afgevaren.

Op naar Port Louis, alweer zo'n lief Bretons haventje.

De sémaphore en tweemaal zicht op Etel

Muziek en rustig weer (10/9)

Toen we 's avonds bij het avondrondje met Ollie door het hoofdstraatje van Port Louis liepen, klonk er uit een kroegje live muziek. Er was een stel enthousiastelingen aan het jammen. Ik ben mijn gitaar gaan halen en heb een aantal nummers gespeeld. De muzikanten speelden zelf ruiger, maar het leuke was dat ze mijn rustige nummers (Somewhere Between, Sunday Morning Comin' Down, St. James Infirmary) gingen begeleiden. Ik had het gevoel dat ik met een band speelde als begeleidingsgroep. Dat was ontzettend leuk om te doen. Voor hen onbekende nummers lukte jammer genoeg niet en voor het ruige rock- en blueswerk ben ik technisch niet goed genoeg. Volgende keer moet ik mijn mondharmonica's ook maar mee nemen. Ik kreeg wel de vraag of ik dinsdag mee kwam doen bij de Ierse sessies. Helaas zijn wij er dan niet meer, maar ook alleen een zondagavond is leuk.

Het haventje van Port Tudy op Île de Groix blijft lief en kneuterig. Voordat we weer echt richting Morbihan gaan hebben we besloten nog een keer Groix en Belle Île aan te doen. Dat zijn havens die bij de club horen dus we liggen er weer gratis met ons passeport.

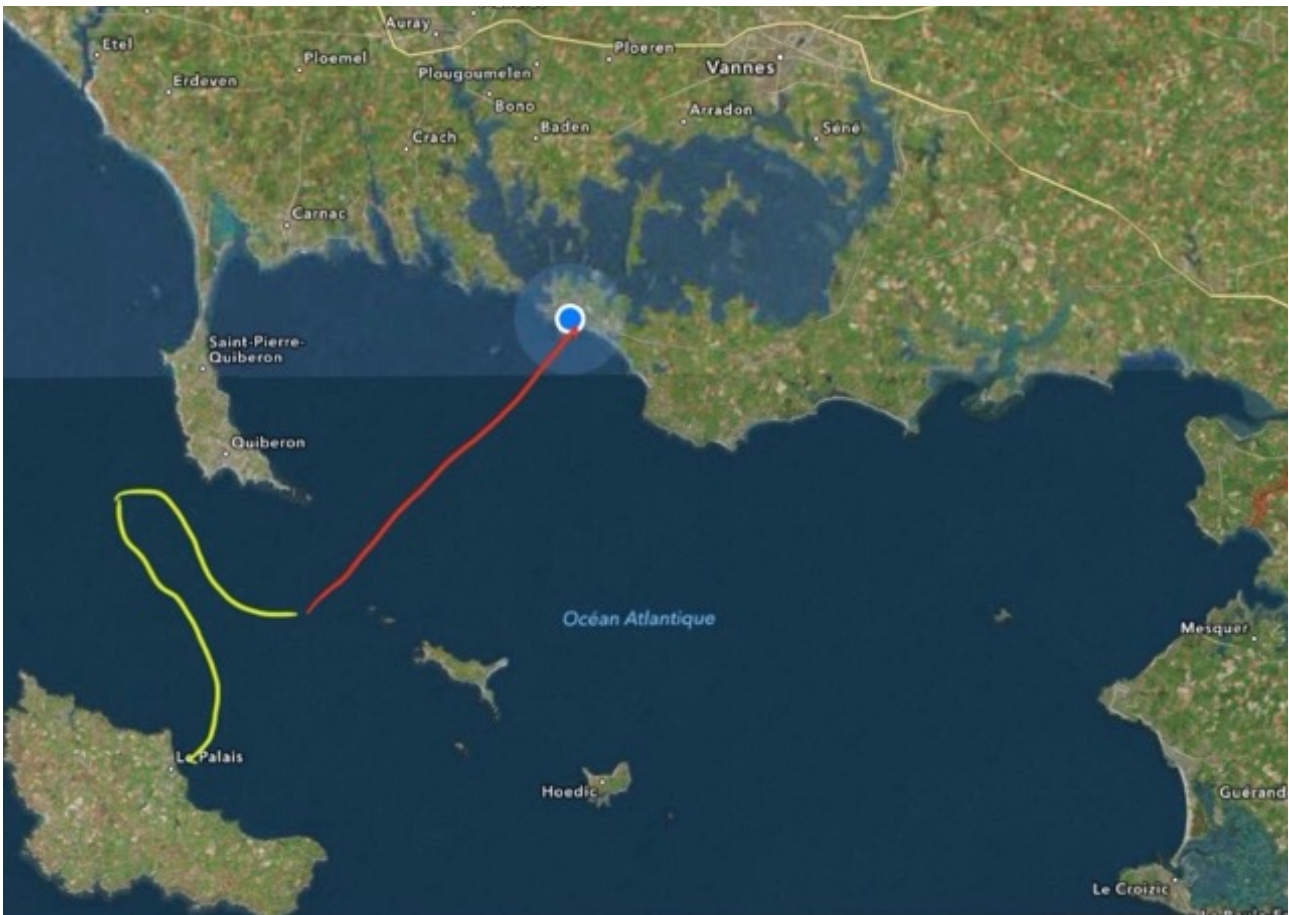
Het weer blijft mooi voor september. Een Fransman merkte op dat het in Bretagne vaak in dit jaargetijde behoorlijk weer is met veel zon, weinig wind en een temperatuur van rond de twintig graden. De dagen worden korter, het duurt langer voordat het een beetje opgewarmd is, maar we tekenen voor nog een paar weken deze omstandigheden. Alleen zou het iets meer mogen waaien. En dan ook nog uit de goede richting graag.

Een gekkenhuis (13/9)

Tussen Île de Groix en Belle Île kwam mijn wens uit: er stond een rustig windje en ook nog half. Dat betekende dat Bolle Jan uit de voorpunt kon. Jan heet ook wel gennaker, het is een lichtweer zeil voor halve wind. We hadden de tocht zo gepland dat we kort na vijven in le Palais op Belle Île zouden aankomen. De haven heeft een bassin dat wordt afgesloten door een sluis en die stond open tussen vijf en acht. Over de sluis is een ophaalbruggetje voor voetgangers. Dat doen ze steeds even omhoog om een aantal schepen door te laten. Zijn er meer dan laten ze je in groepjes binnen. We hadden niet verwacht dat het druk zou zijn. Dat viel tegen. Het aantal invarende boten was veel groter dan een maand geleden. Bovendien konden we pas na kwart voor zes naar binnen. We zijn buiten aan een Frans jacht gaan liggen. Toen bleek de tweede (auto)brug niet goed te functioneren. Die ligt weliswaar na het bezoekersbassin, maar er moest toch het een en ander in en uit. Dat leverde weer een vertraging op van een half uur. Uiteindelijk mochten we er in. Dat is een hoop gedraai en gepruts om door de sluis te komen en daarna moet iedereen nog afmeren. De havenmeesters varen met hun rubberboot tussen alles door en duwen de boten naar de aangewezen plaatsen. Voor het eerst in Frankrijk maakten we het mee dat er een boot voordrong. Bij Nederlandse sluisen is dat bon ton, maar hier ongebruikelijk. Er was uiteindelijk plaats genoeg, maar het blijft ergerlijk.

We liggen als vijfde aan de kade. Dat betekent dat we over vier boten heen moeten klauteren om aan de kant te komen. Ollie doet dat veel sneller dan wij, dus blijft één van ons achter om hem tegen te houden tot de ander bij de weg staat. Er passeren daar nogal eens auto's.

Le Palais is een stuk rustiger dan een maand geleden (behalve de haven dan) omdat er nu geen muziekfestival meer is. We zijn gisteravond het festivalterrein doorgelopen in de ruimte tussen de twee oude Vauban fortificaties. Het is er nu weer stil en schoon, bovenop de wallen staan grote bomen en je hoort alleen vogels. Volgens mij is het een deel van de stad dat bij negentig procent van de toeristen onbekend blijft. Ik zou dat graag zo willen houden.

Baie de Quiberon

De kunst van het varen (14/9)

Met de in- of uitvaart van de Baie de Quiberon hebben we altijd ruzie. Vorige keer wilden we van Port Haliguen, bijna op het puntje van het schiereiland, naar het noordwesten varen en toen kwamen we in le Palais terecht, vandaag probeerden we van le Palais naar Crousty te zeilen (dat is de blauwe stip op de kaart) en ook dat lukte van geen kanten. Je kunt le Palais alleen uit als er voldoende water staat. Vanmorgen was dat tussen half zeven en tien uur. We zijn vertrokken om kwart over negen omdat het 's morgens laat licht begint te worden en het bovendien behoorlijk fris en douwig is. Het nadeel is dan dat de stroom de baai uit staat en het dus bijna niet mogelijk is die baai in te varen. Bovendien stond de wind aardig verkeerd, noord tot noordoost. We hebben geprobeerd te laveren, maar dat lukte niet zo erg, temeer daar er maar een krappe windkracht drie stond. Toen we overstag gingen, gingen we bijna weer terug naar onze vertrekplaats. Ik heb dat ruwweg in het kaartje ingetekend. We zeilden met een snelheid van een krappe vier knopen en hadden een dikke knoop stroom tegen. Dan kom je niet vooruit. Uiteindelijk hebben we besloten de motor maar te gaan gebruiken en hebben het rode stuk op de kaart niet meer gezeild. Dat kon ook niet meer, want de wind was intussen helemaal gaan liggen. Met een stevige stroom tegen hebben we uiteindelijk Crouesty bereikt. En natuurlijk lagen we nog niet of de wind stak op, deze keer uit het zuiden. Nu hadden we dus wèl kunnen zeilen. Maar ja, dat was ook voorspeld!

Het blijft frustrerend te weten dat je alleen kunt zeilen op de momenten dat je een haven niet uit kunt en dat je, als je dan die haven wel uit kunt, de stroom tegen hebt.

Overmorgen willen we naar Vannes. Daarvoor moeten we de Golfe de Morbihan in. Daar staat zoveel stroom dat de wind er helemaal niet toe doet, je wordt door de vloedstroom de golf in gesleurd en moet je vertrek zo plannen dat je er op de ebstroom weer uit wordt gezet. Dat is dan simpel, eigenlijk zou je de motor of het zeil niet eens hoeven gebruiken, maar ik zal voor alle zekerheid de motor toch maar zachtjes laten pruttelen. Het zeil is dan bijzaak.

Vannes (17/9)

De stadshaven van Vannes bestaat uit een doodlopend kanaal. Aan het einde zie je nog een duiker waaruit het water stroomt dat tussen de oude stadsmuren en de militaire gedenkplaats door loopt. Onder aan de wallen ligt een prachtig onderhouden park en er tegenover bevindt zich een ander park, eeuwen nieuwer, waarin de slachtoffers van diverse oorlogen worden herdacht rond een groot monument. Je hebt er de laan van de concentratiekampslachtoffers, de allée van de gefusilleerden en zo nog wat ongein. Het geheel wordt gescheiden door een wat zielig aandoend stroompje dat langs de schitterend gerestaureerde laverie loopt, de plek waar in vroeger tijden de was werd gedaan. Dat stroompje duikt onder en komt in de haven weer boven.

In de haven liggen de boten aan twee kanten met, naar keuze, punt of achterstevan naar de wal. Aan het einde ligt de oude stadspoort die het begin van het voetgangersgebied markeert. In de stad, binnen de oude muren, wisselen vakwerkhuisen en modernere bouwsels elkaar af. Vorig jaar is het plein voor les halles autovrij gemaakt en voorzien van terrasjes. Het centrum is klein maar je kunt er prachtig dwalen door de smalle straatjes met hun kinderhoofdjes. Kortom, het is geen straf om hier te zijn.

In de omgeving zijn diverse wandelmogelijkheden aan de oevers van de Golfe de Morbihan. Deze binnenzee is ca 50 vierkante kilometer groot en voorzien van talloze grotere en kleinere eilanden. Helaas hebben we die nog niet bezocht omdat we de rubberboot al hebben opgeborgen. Het is 's morgens te koud om het risico te lopen nat te worden. Je moet tenslotte met een hondje regelmatig naar de kant. Zoals ik al heb beschreven zijn de in- en uitvaart van de Golfe spectaculair door de stroomrafelingen en de smalle doorgangen tussen de eilanden.

Ondanks het feit dat we midden in de stad liggen is het vrij rustig in de haven. Alleen het hek van de steiger maakt nogal wat herrie bij het dichtvallen. De loopplank staat, zeker bij laag water, nogal schuin en dan klappt het ijzeren hek hard dicht omdat de deurdranger kapot is. Vanmiddag zag ik twee mannen naar boven lopen en worstelen met dat hek. De ene had een vreemd ding over zijn schouder hangen, wat bij nadere beschouwing een kunstbeen bleek te zijn. Het had een bloemetjesmotief op de cup waar de stomp van het dijbeen in moest rusten. De man naast hem, gehuld in korte broek, had een prothese aan. Waarschijnlijk was die met de bloemetjes kapot. In elk geval bleek maar weer eens dat een prothese over je schouder een grotere handicap is dan eentje aan je linkerbeen. Dat werd hierbij proefondervindelijk vastgesteld.

Rare schoenen (20/9)

Een aantal jaren geleden vroeg een leerling aan mij waarom ik van die rare schoenen droeg. Ik had mijn bootschoenen aan met leren veters aan de zijkant, natuurlijk gedragen met blote voeten. Vandaag viel me op hoe vaak je dergelijke schoenen in de haven ziet. Mensen (lees: ik) hebben toch de neiging om zich bewust of onbewust te kleden naar de dresscode van hun omgeving. Dat geldt het overduidelijkst voor de petten van North Sails of de KNRM, maar op een veel subtieler niveau zie je het ook. Mijn lievelingskledingstuk is de Bretonse vareuse, een van canvas gemaakte overgooier met een V-hals en zakjes aan de binnenkant op de borst. Als die in de was zit heb ik mijn streepjestrui, ook al typisch Frans/Bretons. Soms is kleding praktisch, zoals een zeilpak of zeillaarzen, maar waarom kun je Engelse zeilers herkennen aan hun Tilley hat? Het blijft een boeiend fenomeen als je er eenmaal op bent gaan letten en ook bemerkt dat je er zelf, zonder het meteen door te hebben, aan mee bent gaan doen. Gelukkig hebben we nog iets van individualisme: we dragen Teva's en dat zijn dan weer slippers die kenmerkend zijn voor bergwandelaars. Dus.

Onze thuishaven (21/9)

We zijn weer terug in la Roche-Bernard. Gisteren zijn we via een bomvolle sluis de Vilaine op gevaren. Eigenlijk was schutten niet nodig want het waterniveau stond op de rivier ongeveer even hoog als aan de zee kant, maar toch werden twee schepen achter ons geweigerd omdat ze er niet bij konden. Aan de bezoekerssteiger ligt het vol met Britten en Ieren die, net als wij, binnenkort de kant op gaan. Vanmorgen ben ik naar Alexis, de botenman, gegaan om af te spreken over het er uit halen van de boot. Zijn eerste vraag was hoe het met onze mast ging. Zo zie je maar weer: er wordt over je geluld. Robin en Sue, de Engelsen die we iedere keer weer in allerlei havens tegenkomen hadden hem verteld over onze problemen, bleek.

La Roche-Bernard is thuis komen. In het koffietentje, gerund door de moeder van Helène, die van het havenkantoor, kreeg ik een handje en stond er ongevraagd een "petit café" voor me. In le Rochois, het kroegje op het plein, hadden ze Ollie niet meteen gezien en dus werd er geïnformeerd waar hij was. Onder de tafel dus. Ook daar een handje en een elleboog, want zij stond met haar handen in de spoelbak.

In het stadje hoor je op dit moment ongeveer even veel Engels als Frans. Het is hier echt een Britse kolonie, voor zo lang als dat duurt in deze tijden van Brexit.

Het allermooiste huis van la Roche-Bernard, gelegen aan het lavoir onder aan de oude stadsmuur staat te koop. De (uiteraard) Britse eigenaar vertelde me in het voorjaar al dat hij het wilde verkopen. Het was te klein om zijn familie te ontvangen. Waarom je een huis dat je bijna dertig jaar hebt gaat inruilen voor een groter, maar veel minder mooi gelegen woning is mij een raadsel. Als ik ergens een huis zou willen kopen in Frankrijk dan zou het dit zijn. Ik vind het onbegrijpelijk. Zet een tent in de grote tuin en parkeer daar je familie in.

Het is een prachtige septembermaand. Een Fransman vertelde me dat Bretagne vaak een mooi begin van de herfst kent, dat blijkt. Langzaam beginnen de bomen te kleuren en 's morgens is het door de dauw behoorlijk vochtig, maar in de middag hebben we voortdurend zon en een dikke twintig graden. Dat is dus geen reden om terug naar Nederland te gaan.

We hebben alleen het probleem dat we een trein hebben geboekt voor volgende week vrijdag. Het is misschien wat egoïstisch, maar daarna mag het van mij gaan regenen.

Dit huis dus, zelfs bij somber weer ligt het prachtig

Afspraken (25/9)

Op de bezoekerssteiger in la Roche-Bernard liggen geen Fransen. We liggen er samen met een Nederlander, twee Ieren en zes Britten. Iedereen gaat een dezer dagen het water uit en de winterberging in, of beter op, want allemaal gaan we de heuvel op achter de trekker van Alexis, naar zijn terrein. De laatste vier jaren hebben we de "port á sec" zien groeien van vijftig boten naar het huidige maximum van tweehonderdvijftig. Er schijnt een wachtlijst te zijn en men biedt nu ook andere contracten aan dan het onze met een beperktere mogelijkheid van opslag van de boot op de kant. Ik krijg een beetje de indruk dat la Roche-Bernard aan zijn eigen succes ten onder dreigt te gaan. Dat geldt zeker voor Alexis, de botenman. Organiseren is toch al niet zijn sterkste punt, maar nu zijn er helemaal geen afspraken meer met hem te maken. Vandaag zou hij langskomen om te kijken naar de dynamo van de motor. Als we op de motor varen laadt de accu niet op. Volgens mij wijst dat op een kapotte dynamo, maar ik ben geen expert, dus moet ik er naar laten kijken. Op de afgesproken tijd verscheen er niemand, dus ik heb gebeld. We hebben een nieuwe afspraak gemaakt om half drie. Weer verscheen er niemand. Om vier uur heb ik gebeld en Alexis vroeg me wat geïrriteerd waar we bleven. Hij dacht dat we de boot het water uit wilden laten halen. Ik weet zeker dat de afspraak voor de dynamo in zijn agenda staat en de afspraak voor het op de kant zetten in zijn computer. Ik stond er naast toen het werd genoteerd. Kortom: op die manier kun je een scheepswerf beter niet runnen. Ik heb hetzelfde gedaan als ik zijn vader, van wie hij het bedrijf heeft overgenomen in zo'n geval heb zien doen, ik heb mijn wijze hoofd geschud. En toen een nieuwe afspraak gemaakt. Ik ben benieuwd.

Laatste dag (27/9)

Gisteren kwam de man voor de motor bijna op tijd. We zullen hem het halve uurtje maar vergeven. De laatste drie nachten hebben we een "mobile home" gehuurd, net als aan het begin. Ook voor volgend jaar hebben we gereserveerd aan het eind van april. Zo'n huisje voor de laatste dagen is uitermate relaxt. Daardoor zijn we in de gelegenheid om rustig de boot schoon te maken, alles op te ruimen en toch nog enig overzicht te houden. Vorige jaren hebben we steeds de laatste nacht een hotel genomen. Toen bleek dat je de huisjes ook voor minder dan een week kon huren was de keuze gauw gemaakt.

Vandaag hebben we de dekbedden, het koffiepoteje en de mand van Ollie teruggebracht naar de boot en zijn we de rivier over gevaren naar de overkant. Alexis was deze keer perfect op tijd (zou hij het leren?) om ons op de kant te zetten. En daar staat Chirripo dus nu, bijna op de plek waar we hem (haar volgens de Engelsen) in april hebben aangetroffen. Alexis vertelde nog dat dat ons vaste plekje was. Zonder Trumpiaans te worden valt het mij wel op dat onze boot ongeveer de schoonste is van de werf. Rondom tref je veel schepen aan met een gelig waas op de romp. Chirripo blijft maagdelijk gebroken wit, waarschijnlijk omdat we de romp ieder voorjaar van een nieuwe laag bootwas voorzien. Na het afspreken bleek dat de antifouling (voor leken: de anti-enge-beestenverf) nog zo goed is dat we daar volgend voorjaar geen werk aan hebben. Maar voor alle zekerheid trekken we toch maar een week uit voor klussen en poetsen in april.

Vanavond eten in een verstopt klein restaurantje in het hoofdstraatje en morgen vroeg de (school)bus naar Redon.

Op naar Haarlem, ook leuk!

Het is druk op de kant

Thuis (29/9)

Van la Roche-Bernard zijn we om tien voor zeven ('s morgens!) met de bus naar Redon gegaan. We waren de enige niet-scholieren. Speciaal voor ons moest een kaartje worden uitgeschreven met de datum, de begin- en eindhalte en de vertrektijd. Het geheel kostte twee euro per persoon. De chauffeur vroeg zich nog af of we in de zesde klas zaten en hoeveel keer we waren blijven zitten. Kortom, we waren een bezienswaardigheid. En dan had hij Ollie, die in de reistas zat, waarschijnlijk nog niet eens opgemerkt.

Het reizen naar huis lijkt steeds gemakkelijker te gaan. Aansluitingen kloppen, de metro in Parijs is een eitje en we hoefden niet te wachten op allerlei veiligheidscontroles op Paris Nord.

In Brussel stapte een tweetal Britse twintigers in, voorzien van origineel plat accent. Uiteraard waren beiden aan de vettige kant. Voor hen op het tafeltje werd de halve MediaMarkt uitgestald en werd de film gestart, gelukkig met koptelefoon. Vrouwtje keek, mannetje appte. Wie schetst mijn verbazing toen tot haar elektronisch arsenaal ook een nepsigaret bleek te behoren die ze uitgebreid ging nuttigen, met als gevolg een doordringende vanillelucht. Op mijn mededeling dat roken niet was toegestaan, klonk het antwoord dat dit geen roken was. Ik heb verteld dat dat de bekeuring niet kleiner maakte. Mokkend werd het zachtroze apparaat opgeborgen.

In Amsterdam werden we opgewacht door onze zonen. Samen zijn we gaan eten in een Eritrees restaurantje vlak bij het nieuwe huis van Joost en Sue. Daarna naar ons eigen appartement dat we weer helemaal voor ons zelf hebben nu zij vertrokken zijn. Ze hebben het geweldig schoon achter gelaten.

We zijn weer thuis.